

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Bruxellæ, 1652

Dispvtatio II. De Distinctionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](#)

DISPUTATIO II.

De Distinctionibus.

DUBIUM PRIMUM.

*Quid Distinctio, sive an formaliter consistat
in negativo, an in positivo.*

civ. **A** Ntè Resolutionem Suppono 1º omnes formas habere essentialiter, quod alii dant, etiam accidentaliter; ac proindè distinctionem (in quocumque consistat) sibi dare essentialiter esse distinctum à quocumque, à quo dat suo subiecto, etiam accidentaliter, distinguui; & consequenter, si in negatione consistat, seipsa essentialiter distinguiri à quocumque subjectum distinguunt: sic enim unio seipsum unit cucumque, cui dat suo subiecto uniri, & sicuti dat suo subiecto sibi uniri, ne procedatur in infinitum in modis; ità seipsum suo subiecto unit: hæc enim sunt omnibus communia, sed inde corruit præcipuum fundamentum PP. O-yedi, Comptoni, &c. contra nostram Resol. infra.

cvi. Suppono 2º differentiam rectè dividi in constitutivam & Distinctivam; quia sicut eadem ut eadem, & convenientia in ratione aliqua communi, sunt entia in esse constituta, & non distinguuntur; ita habent differentiam constitutivam, & non distinctivam. Vndè R. Pater Comptonus disp. 19. Logic. sect. 3. non rectè docet, conceptum differentiae esse, facere rem diversam ab alia formaliter, quandoquidem id soli differentiae ut differentiae distinctivae convenient, & non differentiae ut differentiae constitutivæ, quæ rectè confunditur cum constitutivo rei, sicut illa cum distinctivo: & proinde sicut aliud est conceptus constitutivus; quia rem respicit, & daretur, sicut per impossibile omnia essent eadem; aliud distinctivi; quia alia à re respicit, & non daretur, si per impossibile omnia essent eadem: ita aliud est conceptus differentiae constitutivæ, aliud distinctivæ.

cviij. Suppono 3º negationem identitatis, sive negare identitatem inter Petrum & Paulum; v. g. non esse idem ac negare chimaram; quia licet identitas inter Petrum & Paulum in anima objectivè possibilis, sive conceptibilis, ut à parte rei possibilis, sit chimera; aliud tamen est negatio identitatis inter Petrum & Paulum, aliud negatio identitatis inter Petrum & Paulum in anima objectivè possibilis: tum quia hæc propositione est vera, *inter Petrum & Paulum est negatio identitatis*; *hac falsa, inter Petrum & Paulum est negatio identitatis in anima objectivè possibilis*: tum quia, cùm dicatur inter Petrum & Paulum est negatio identitatis (quam locutionem omnes admittunt) subaudiatur *similis illi*, quæ est inter ensim & gladium; sicuti autem identitas, quæ est inter ensim & gladium, non est chimera; ita nec negatio identitatis inter Petrum & Paulum est negatio chimerae: quod autem identitas inter Petrum & Paulum similis illi, quæ est inter ensim & gladium, sit impossibilis, non facit distinctionem, quæ est inter Petrum & Paulum, esse negationem identitatis chimericæ; sed identitatis, quæ aliqui esset, si negatio illa non es-

set; & idèo præcisè non est, quia ipsa præcisè est, & impossibilis est, quamdiu ipsa est: undè non est negatio identitatis chimericæ; quia identitas chimericæ independenter à negatione identitatis chimericæ est impossibilis, & adhuc hæc ablata manet impossibilis, imò hæc positâ fit possibilis, ut considerant patebit. Vndè minus etiam rectè in his R. Pater Comptonus loco citato. His autem suppositis, sit

RESOLUTIO.

cviij. **D** Ico, distinctio in genere est negotio identitatis inter duo extrema, sive realia sint, sive rationis; quia ubicumque est negotio identitatis, ibi est distinctio. Ratio definitionis est, quia præter negationem identitatis inter duo extrema, ad distinctionem nihil positivum requiritur, & distinctio nec esse, nec concipi potest sine dicta negatione.

cix. Confirmatur: esse distinctum est unum non esse aliud, ergo distinctio est negotio identitatis inter unum & aliud. Consequentia patet: probatur antecedens 1º quia præcisè ablato non sive negatione, habetur unum esse aliud, sive identitas. 2º Quia licet in priori quam sit negatio, nec sit non identitas, nec identitas; non potest tamen esse formalis distinctio; quia, cum in priori, nec sit identitas, nec non identitas, rectè sic discurrunt: quod est in priori, nec pugnat cum identitate, nec cum non identitate; sed distinctio pugnat cum identitate, ergo non est in priori, sed demum in posteriori, quando ponitur negatio, ut ostendimus: undè meritò Divus Thomas in 1um dist. 5^a q. 1ª art. 1. ad 1um ait, *Vbi-
cumque est distinctio, ibi oppositionem esse contradictorii.*

cx. Objicies 1º constitutivum rei est quid positivum, non negatio, & tamen est etiam rei distinctivum, ergo, &c.

cxi. Respondeo constitutivum rei formaliter, non esse rei formaliter distinctivum, sed fundamentaliter tantum, quatenus scilicet fundat dictam negationem identitatis inter se & aliud. Ratio est, quia si per impossibile tolleretur negotio identitatis inter Petrum & Bucephalum, adhuc maneret omne constitutivum eorum, cum absolute sint entia purè positiva, non essent tamen distincti, ut patet; sed Petrus esset Bucephalus: quia ubicumque non est negotio identitatis, est identitas, ut clarè patet ex hæc propositione, *homo non est albus*, si tollas negationem, erit, *homo est albus*, quæ propositione significat identitatem inter prædicatum & subjectum. Deinde quotiescumque definit aliquid esse præcisè ablata tali vel tali formalitate, id in ea formaliter consistit; præcisè verò ablata negatione identitatis, tollitur distinctio objectiva, ergo hæc in negatione formaliter consistit. Quod autem Pater Comptonus loco supra citato dicat, multa nos per negationes explicare, quæ re ipsa nihil minus sunt, quam negationes, ut indistinctum, punctum, irrationale, &c. nihil refert; quia non sunt præcisè positâ negatione, & illa præcisè ablata non tolluntur, ut distinctione in proposito.

cxiij. Objicies 2º quando dico, *Petrus est non Pau-*

lpa

Ius, significo, Petrum esse distinctum à Paulo ; sed illa propostio aequivalet huic, *Petrus est Petrus*, quod totum est positivum : ergò distinctio non consistit formaliter in negatione, sed in positivo.

CXIII. Respondeo negando maiorem; quia nulla est ibi negatio identitatis Petri cum Paulo ; sed è contrà affirmatio identitatis Petri secum ; & sensus est, Petrus est non divisus sive indivisus à seipso ; quia, cùm Paulus sit quidpiam unum, Paulus idem est ac divisus à Petro , & non Paulus idem est , ac non divisus à Petro ; esse verò non divisum sive indivisum à Petro est quidpiam positivum, nec aliud, quam ipse Petrus absolute sumptus: ergò cum dicatur, *Petrus est non Paulus*, aequivalenter dicitur, *Petrus est Petrus*, ac proindè per allatum propositionem non significo, Petrum esse distinctum à Paulo, sed Petrum esse Petrum.

CIV. Addo, Petrum esse indivisum in se, idem esse, ac Petrum esse non divisum in se , sive non non Petrum ; duæ verò negationes se mutuò afficienes immediate, se mutuò tollunt ; ac proindè Petrum esse indivisum in se, idem est , ac Petrum esse Petrum.

CXV. Instabis 1º Petrum esse distinctum à Paulo est Petrum non esse Paulum : sed Petrum non esse Paulum, idem est, ac Petrum non esse non Petrum , & Petrum non esse non Petrum est Petrum esse Petrum, ergò Petrum esse distinctum à Paulo, idem est ac Petrum esse Petrum , & consequenter totum est positivum.

CXVI. Respondeo concessâ majore, negando minorem pro secunda parte ; Petrum enim non esse non Petrum, non est idem ac Petrum esse Petrum: quia prima istarum propositionum solum dicit id, quod Petrus non est ; ac proindè aequivalet huic, Petrus non est Paulus, non est lapis, &c. ubi solum dico id quod Petrus non est, abstrahendo ab eo quod Petrus est. Secunda verò dicit id quod est, abstrahendo ab eo, quod non est ; quia licet in predicatione Petrus involvatur non Paulus, non lapis, &c. illata tamen negatio, quia infinitans & non praefixa copulae, nihil negat, nec dicit id quod non est Petrus, sed relinquunt totam affirmationem in suo statu ; ac proindè è non obstante, propostio hæc *Petrus est non Paulus* aequivalet huic, *Petrus est Petrus*, & solum dicit id quod Petrus est, abstrahendo ab eo quod Petrus non est : alioqui nulla esset distinctio inter negationem negantem , & negationem infinitantem.

CXVII. Instabis 2º esse distinctum , idem est , ac esse divisum ab alio, sed esse divisum ab alio, & esse indivisum in se , sunt idem ; & ly *indivisum in se* nullam dicit negationem : ergò neque esse distinctum.

CXVIII. Respondeo concessâ majore , distinguendo minorem ; sed esse divisum ab alio, & esse indivisum in se sunt idem fundamentaliter & positive, concedo minorem : formaliter & secundum negationem, nego minorem: nam ly divisum ab alio formaliter dicit negationem essendi aliud, à qua indivisum in se præcindit ; quia quando concipio *indivisum in se*, non concipio esse *divisum ab alio*, siquidem esse indivisum in se, est non esse distinctum à se, sive rem esse id quod est, esse verò divisum ab alio, est esse distinctum ab alio , sive rem non esse aliud: rectè autem concipio, rem non esse distinctam à se , sive esse id quod est, non concipiendō formaliter , rem esse distinctam ab alio , sive rem non esse aliud, sicut rem possum concipere, non

concepto alio à re distincto. Vnde etiam ex parte objecti, longè aliud est, rem esse indivisam in se, sive rem esse id quod est , quam rem esse divisam ab alio, sive rem non esse aliud; quia in uno formaliter est negatio, non autem in alio, sed fundamentaliter tantum. Quare dic consequenter unum se habere ad aliud, sicut se habet omne distinctum ab alio, ad esse indistinctum à se; quæ sunt valde diversa.

CXIX. Urgebis 1º Petrum v. g. esse distinctum à Paulo, re ipsa est duplex negatio: ergò idem est , ac Petrum esse indistinctum à Petro , quod totum est finè negatione positivum: ergò, &c. Probatur antecedens; quia est negatio negationis Petri inclusa in Paulo relativè sumpto : nam Paulus, ut potè ens unum, dicit non esse Petrum: ergò Petrum non esse Paulum, sive esse distinctum à Paulo, idem est, ac Petrum non esse non Petrum , sive Petrum esse indistinctum à Petro , quod totum est finè negatione positivum.

CXX. Respondeo negando antecedens , quia Petrum esse distinctum à Paulo , tantum est Petrum non esse idem , cum eo quod est divisum sive distinctum à Petro ; quia Paulus dicit esse divisum sive distinctum à Petro: ubi vides esse unicam negationem; ut verò foret duplex negatio , Petrum esse distinctum à Paulo , deberet esse idem , ac Petrum esse non distinctum à Petro, quod totum est positivum & aequivalenter idem ac Petrum esse indistinctum à Petro. Cur verò Petrum esse distinctum à Paulo idem sit, quod prius , & non idem , quod hoc posterius , ratio est ; quia esse distinctum ab alio, non esse aliud , &c. aliud est , quam rem esse idem secum, rem esse id quod est, &c. nam illud primum importat negationem essendi alterum, à quâ hoc secundum præscindit, etiam objective : & reverà , si per impossibile poneretur à parte rei præcisè objectum conceptus , quo dico , res est idem secum, præcisè poneretur finè ulla negatione , diversitate aut distinctione ab alio, & proindè omnia essent idem, quod absurdum videri non debet; quia ex illo impossibili posito quidpiam sequi impossibile, absurdum non est.

CXXI. Urgebis 2º priusquam intelligatur in Petro negatio Pauli, debent intelligi Petrus & Paulus, ut potè istius negationis fundamenta ; sed in illo priori intelligitur Petrus , ut non Paulus absolute sumptus ; & è contrà Paulus ut non Petrus absolute sumptus: ergò Petrus independenter ab omni negatione habet , quod non sit Paulus , & è contrà.

CXXII. Respondeo, concessâ majore & minore, negando consequentiam ; quia licet in illo priori intelligatur Petrus ut non Paulus , & è contrà; non tamen intelligitur Petrus non esse Paulus, & è contrà ; quia hæc secunda intellectio habet pro objecto unam negationem , quam alia non habet: intelligere enim Petrum non Paulum absolute sumptus, est intelligere , Petrum esse Petrum; quia non Paulus simul cum ceteris, quæ non sunt Petrus , idem est ac non divisum, sive indivisum ab alio , quod sit Petrus absolute sumptus, quod est, esse Petrum ipsum ; intelligere verò Petrum non esse Paulum , est intelligere Petrum cum negatione essendi Paulum: quæ negatio, cùm Paulum immediate non afficiat ; sed identitatem inter Petrum & Paulum , non est negatio negationis Petri inclusa in Paulo relativè sumpto ad distinctam personam : & consequenter Petrum non esse Paulum,

lum, non est idem ac Petrum esse non Paulum, vel Petrum esse Petrum; sed illa est negatio, quae est formaliter distinctio; & consequenter Petrum non esse Paulum, est, Petrum esse distinctum à Paulo.

cxxii. Superurgebis, Petrum esse Petrum, est negationem Petri non esse: quia opponuntur contradictoriè tanquam negatio & habitus; sed negationem Petri non esse, est, Petrum non esse Paulum & cætera, quæ non sunt Petrus: ergo Petrum non esse Paulum est Petrum esse Petrum; ac per consequens, totum positivum, licet negativè expressum, nulla negatio. Probatur minor: quia negatio Petri involvitur in Paulo relativè sumpto ad distinctam personam & cæteras, quæ non sunt Petrus: ergo negationem Petri non esse, est Petrum non esse Paulum & cætra, quæ non sunt Petrus; ac per consequens, est, Petrum non esse Petrum.

cxxiii. Respondeo, concessâ majore, negando minorem; quia negationem Petri non esse, non est, Petru non esse Paulum, & cætra: quia ibi est duplex negatio, hic verò una dumtaxat, ut patet ex præmissis: sed est, Petrum esse indivisum à se, esse id, quod est, &c. quod abstrahit ex parte intellectus & objecti sive Petri, ab eo, quod Petrus sit vel non sit Paulus. Ad probationem minoris, concedo antecedens: nam idèo dicimus, Petrum esse non Paulum, &c. esse idem ac negationem Petri non esse, Petrum esse Petrum, &c. quia negatio Petri involvitur in Paulo relativè sumpto ad personam distinctam, &c. ita ut, Petrus est non Paulus, sit idem ac, Petrus est non divisus, est indistinctus, &c. à Petro. Nego tamen consequiam; quia, Petrum non esse Paulum, dicit negationem identitatis inter Petrum & Paulum, à qua, negationem Petri non esse, sive Petrum esse (quod idem est) abstrahit ex parte actus & objecti, ut diximus. Ex his

cxxiv. Colliges 1°, contrà PP. Vaquez, Hurtadū, Oviedum, Comptonum recenter & alios, distinctionem formalem objectivam esse quidpiam purè negativum, sive puram negationem; non verò ipsa positiva extrema (in quibus fundatur) negativè expressa; nam ens quolibet, ut unum dicit esse, & non esse aliud, ita tamen ut possit concipi esse ex parte actus, quin concipiatur non esse aliud; ut vel ipsa experientia docet: & ratio est; quia sunt duas rationes diversæ inclusæ in uno; ¹a enim est positiva, & dicit esse indivisum à se; ²a negativa, & dicit esse divisum ab alio. Vnde aliud est Petrum esse, aut Petrum esse non Paulum, ac Petrum non esse Paulum: ac per consequens prius est Petrum esse unum secundum rationem positivam unius, quam secundum negativam ejusdem unius, quod utramque illam rationem involvit.

cxxv. Colliges 2°, distinctionem hic non sumi pro actu intellectus vel alterius potentie unum ab alio formaliter extrinsecè distinguenter; sed pro negatione identitatis inter duo extrema, quæ ab extremis seipsâ distinguuntur, & è contrâ extrema ab ea seipso; quod etiam contingit in unione, quæ (ut potè causa formalis uniti, ut dicta negatio distincti) seipsâ extremitate unitur, & extrema seipso illi uniuntur; potest tamen dici, extrema ab illa negatione per illam negationem distingui, quia est formalis ratio se ab aliis, & alia à se distinguendi: sic enim subjectum dicitur esse in eodem loco cum suo ubi per suum ubi; quia ubi est formalis ratio se, & alia à se constituendi in loco.

cxxvi. Colliges 3°, distinctionem opponi iden-

tati, sicut unitas opponitur pluralitati, scilicet contradictioni; nam sicut unitas dicit essentialiter negationem pluralitatis; ita distinctio dicit essentialiter negationem identitatis: ac proinde sicut Petrus est idem secum, quia indivisus in se, & vera est hæc propositio, Petrus est formaliter Petrus; ita Petrus non est idem cum Paulo, quia est divisus à Paulo, & vera est hæc propositio, Petrus non est formaliter Paulus.

D V B I V M I I.

Quomodo Distinctio in genere dividatur.

cxxvii. A Ntè Resolutionem. Suppono distinctionem realem in rigore varie sumi: 1°, prout media est inter rem & rei negationem; 2°, prout media est inter rem & rem antè intellectum & in actu signato; 3°, prout media est inter rem & rem post intellectum & in actu exercito rationis-ratiocinatæ aut rationis-ratiocinantis unum ab alio distinguenter; hæc enim, licet communiter dicatur rationis, realis tamen est, prout reale opponitur ficto. Hoc supposito sit

R E S O L U T I O.

cxxviii. D Ico distinctio in genere rectè dividitur 1° in realem (sumendo ly realis secundo modo) & rationis: Realis verò subdividitur in modalem & Physicam: Rationis autem in Rationis-ratiocinatae & Rationis-ratiocinantis.

cxxix. Dividitur 2° in adæquatam & inadæquatam: 3° in intrinsecam & extrinsecam: 4° in positivam & negativam.

D V B I V M I I I.

Quid Distinctio Realis, Physica, & Modalis.

R E S O L U T I O I.

cxxx. D Ico, Distinctio Realis in genere operatur Distinctioni rationis; & est, quæ mediat inter rem & rem antè operationem intellectus: ut inter Petrum & Paulum, modum & modum, & modum ac ejus modifikatum. Dixi inter rem, ubi per rem intellige rem latè sumptam, prout tamen dicit esse quidpiam existens ante operationem intellectus, sive existat tanquam ens solidæ entitatis, ut Petrus, & res qualibet strictè sumpta; sive tanquam ens tenuis, & debilis entitatis, ut unio, & qualibet modus.

Signa Distinctionis Realis.

P R I M U M.

cxxxI. P Rimum signum infallibile distinctionis Realis pro creatis, sit *capacitas predicatorum contradictiorum*, ut album non album, stans non stans, &c. unde rectè sequitur, Petrus stat, Paulus non stat, ergo Petrus & Paulus distinguuntur realiter: ad hoc autem signum rectè reducitur aliud, videlicet, *Quorum unum pereire potest, altera rem manente*, quod videtur Augustini 6. de Trinit. cap. 6. & Aristotelis 7. Topic. cap. 1. si potest alterum finè

D altero

altero esse, non erit idem. Ratio signi sumitur ex Aristotele lib. 4°. metaph. cap. 3°. *Impossibile est idem simul esse, & non esse.* Cætera ligna, quæ ab aliis passim adseruntur, in hoc radicantur, vel fallunt; quare illa tamquam superflua omitto.

RESOLUTIO II.

CXXXII. **D**ico 2°, distinctionis realis Physica (quæ sola simpliciter & absolute realis dicitur) est, quæ mediat inter rem & rem solidam entitatis, id est, inter res, quæ tales sunt, ut ex vi entitatis sua possint existere separatum sive alterius adminiculum; sic forma à materia, albedo à pariete distinguitur.

CXXXIII. Dixi, *Quæ tales sunt, ut ex vi entitatis sua possint existere separatum, &c.* quia, si ad distinctionem Physicam separatio actualis (salem possibilis) ut v. g. non existentia unius, existente altero; unum non esse, ubi est alterum, &c. requireretur; Personæ Divinæ inter se non distinguerentur realiter Physicè (quod est hereticum) quia ob necessariam inter se connexionem, & in se summam in perfectione infinitatem, numquam actu ab invicem separari possunt, aut una existere, non existente aliâ; non esse, ubi est altera, &c.

CXXXIV. Per has particulas autem, *Ut ex vi entitatis sua, &c.* excludes distinctionem modalem, illam, v. g. quæ intercedit inter duos modos; quia duo modi, non vi sua entitatis, sed vi suorum subjectorum, nec sine adminiculo alterius, sed subjectorum suorum tantum, ab invicem separatum existere possunt.

Signum Distinctionis Realis Physice.

CXXXV. **S**ignum infallibile hujus distinctionis sit, vel mutua quadam existentiam entium solidam entitatis actualis vel saltem possibilis, vi entitatis extermorum separatio; ut comprehendam distinctionem medianam inter relationes Divinas, Paternitatem scilicet, Filiationem & Spirationem, quæ infinitè solidioris sunt entitatis, quam entia creata (dato, quod illæ in positivo consistant, de quo nos aliquid 1^a parte Theolog.) quæ actu ab invicem separantur.

RESOLUTIO III.

CXXXVI. **D**ico 3°, distinctionis realis modalis est quæ intercedit, vel inter modum & ejus modifikatum, ut inter unionem & unitum; vel inter duos modos, ut inter duas uniones. Sed pro majori intelligentia

CXXXVII. Adverte, nos per modos intelligere tenues & debiles quasdam entitates, in eo à rebus sive solidis entitatibus distinctas, 1°, quod haec non sint duorum realiter distinctorum unio, in quo essentia modi consistit, ut ostendemus in Physica. 2°, quod modi ex sua entitatis debilitate decipiunt definitibus subjectis; nec possint, illis definitibus, à Deo, vel sine subjecto conservari, vel in alio collocari; secundus res, quarum aliquæ, ut formæ materiales, vi sua entitatis desinunt definitibus subjectis; tales tamen sunt, ut à Deo, vel sine subjecto conservari possint, vel in alio collocari: quæ autem entitates in particulari sunt modi, & quæ res, dicitur in Physica,

Signum Distinctionis Realis Modalis.

CXXXVII. **S**ignum infallibile distinctionis modalis sit inseparabilitas mutua unionis ab extremis, & unionum inter se, ratione sui præcisè: nam modos ut v. g. uniones ratione suorum subjectorum à se mutuo separari posse, sic ut una existat, alia deficiente, negari non potest: cur autem pro signo illo non adferamus, non mutuam extermorum separabilitatem, ob alterutrius saltem, debilem nimis entitatem; commodius dicetur in Physica, dum modos definimus.

CXXXIX. Quærit hic R. Pater Comptonus, an distinctionis modi à re sit major, quam unius rei ab alia absoluta: respondet autem communiter esse formaliter majorem, sic nempe, ut distinctionis modi à re, extrema sua magis distinguat, quam distinctionis unius rei absolute ab alia absoluta: quod sic probatur illa magis distinguuntur & differunt, quæ minus convenient; sed res & modus sive minus minus convenient, quam duæ res absolute; res enim sive est substantia, modus accidentis, ergo, &c.

CXL. Contraria verò est, quod distinctionis sit negatio identitatis; non est autem major identitas inter duas res absolutas, quam inter modum & rem; quia illæ se totis, saltem vi entitatis sua, separantur; non ita modus & res: unde plures sunt, qui identificant (salem minus rigorose) modum rei: deinde maiores illas formales convenientias (quidquid sit de fundamentalibus, quas solum vulgus attendit) independentes ab intellectu, prout est distinctionis (de qua in proposito) numquam potui capere; quia per haecceitatem & haecceitatem, semper intellexi id, quo praecisissime & summe, quam fieri potest, unum distinguenteretur ab alio; Physicè, si haecceitas Physicè sumatur; Metaphysicè, si haecceitas Metaphysicè sumatur: in praecisissima autem & summa distinctione unius ab alio, nullam umquam reperi convenientiam; & aliquo non est, cur negaretur universale rigorosè antea intellectum. Sed de hoc adhuc aliquid infra contraria Arriagam & alios, præfertim Tractatu 2°. Disp. 5^a de Individuo.

DV B I V M I V.

Quid Distinctio rationis in genere, Rationis-ratiocinantis, & Rationis-ratiocinatae.

RESOLUTIO I.

CXLI. **D**ico 1°, distinctionis Rationis, ut opponitur distinctioni reali, est, quæ mediat inter rem & rem post operationem intellectus; ut inter animal & rationale, Petrum ut prædicatum & Petrum ut subjectum: nam ista, ut ex decursu patet, sunt eadem res simplex antea intellectum, & non nisi intellectus, vel similis potentia distinctivæ beneficio distincta.

CXLII. Dices tamen: intellectus, vel alia potentia distinguens, nihil mutat in re; ergo, si animal & rationale in re sunt res simplex, etiam beneficio intellectus, vel similis potentia distinctivæ, non erunt distincta.

CXLIII. Respondeo: distinguendo antecedens, intellectus, &c. nihil mutat in re intrinsecè & ex parte rei sive objecti, concedo antecedens; & ratio est: quia omnis mutatio nova intrinseca fit per additionem novæ formæ intrinsecæ; intellectus

Iactus vero, & omnis actus ipsius est rei, seu objecto v. g. Petro extensus, utpote in cognoscente sive intelligente existens: nihil mutat in re extrinsecè & ex parte sua sive actus, nego antecedens; quia extrinsecè & ex parte sua sive actus modò rem, v. g. Petrum, confusè, modò distinctè repræsentat: ex quo fit, ut res sive Petrus dicatur extrinsecè & ex parte actus mutari; nam sicut conceptus distinctus est alius à confuso; ità Petrus distinctè conceptus, extrinsecè alius est à seipso confusè conceptus.

RESOLUTIO II.

CXLIV. **D**ico 2º distinctionis rationis-ratiocinantis est, quæ mediat inter rem & rem eamdem objectivè, substantem conceptibus solo numero distinctis. Talis est inter ens concretum & entitatem abstractum; ensem tertiam & gladium secundam declinationis; Petrum subjectum & Petrum praedicatum, *Petrus est Petrus*. Quamdiu enim *Petrus* non repræsentatur ut subjectum, ut praedicatum, &c. reduplicativè; sed specificativè, tamquam id, quod est subjectum, praedicatum, &c. semper substat conceptibus solo numero distinctis, ut patet.

RESOLUTIO III.

CXLV. **D**ico 3º distinctionis rationis-ratiocinatae est, quæ mediat inter rem & rem eamdem objectivè, substantem conceptibus plusquam numero distinctis, ratione diversorum terminorum, in ordine ad quos, illam repræsentat: talis est inter animalitatem & rationalitatem in Petro; bonitatem & sapientiam in Deo. Vnde meritò D. Thom. in 1º sentent. distinc. 2. q. 1. art. 2. dicit, *Sapientiam & bonitatem esse omnino unum re in Deo, sed differre ratione, & hanc differentiam, non tantum esse rationis-ratiocinantiæ, sed ex proprietate ipsius Dei*, id est, sed ex eo, quod Deus ex se dicit ordinem ad terminos plusquam solo numero distinctos. Pro majoritatem horum intelligentia, sit

QUESTIVULA I.

CXLVI. **Q**uæres 1º, cur, cum communi ferè omnium non dicamus distinctionem Rationis-ratiocinantis esse medianam inter rem & rem eamdem sine fundamento in re; Rationis-ratiocinatae vero è contraria, cum fundamento in re.

CXLVII. Respondeo 1º imprimis non videri tanti hac in parte faciendam autoritatem communem; quia ut notat R. Pater Ruyfius, Tract. de scientia Dei Disp. 6. Sct. 6. divisio ista distinctionis fuit inter antiquos Scholasticos inaudita, & consequenter à fortiori illæ distinctionum definitiones. Deinde definitiones illæ procedunt ex principio nobis post Nominales & plerisque Recentiores falso (ut Dub. 5º sequenti videbitur) distinguibilitatis scilicet ejusdem rei realiter simplicis in diversos conceptus objectivos inadæquatos.

CXLVIII. Respondeo 2º cur à communi receda-

mus, rationem esse, quod vel neutra istarum distinctionum habeat fundamentum in re; vel utraque illud habere debeat; quod sic probo: vel enim res sive objectum realiter simplex consideratur absolute & secundum se, vel comparativè & cum relatione ad diversos terminos?

CXLIX. Si prius, peto quæ ratione objectum realiter simplex, absolute & secundum se consideratum, sit fundamentum distinctionis rationis-ratiocinatae, & non distinctionis rationis-ratiocinantis: non enim 1º quia conceptibile ratione-ratiocinata distingue, & non ratione-ratiocinante; quia, ut omnes fatentur, de facto utraque concipitur: non etiam 2º quia ratio-ratiocinans bis idem repræsentat, & ratio-ratiocinata aliud & aliud, saltem ex parte termini, quem objectum respicit; nam à tali respectu præscinditur, & supponitur objectum considerari absolute & secundum se.

CL. Si posterius, similiter peto, quæ ratione objectum realiter simplex, comparativè ad diversos terminos consideratum, sit fundamentum distinctionis rationis-ratiocinatae, & non distinctionis rationis-ratiocinantis: non enim 1º, quia dicit ordinem tantum ad diversos terminos, sive reales, sive intentionales, specie distinctos; & non ad diversos, sive reales, sive intentionales, solo numero distinctos; quia uteque ordo eidem objecto convenit, ut omnes fateri tenentur: non etiam 2º, quia ratio-ratiocinans bis idem repræsentat; ratio vero ratiocinata aliud & aliud ex parte terminorum: nam (præterquam quod illud ipsum, quod est fundamentum rationis-ratiocinatae propter representabilitates in ordine ad diversos terminos reales, quos producere potest, sit fundamentum rationis-ratiocinantis propter representabilitates in ordine ad diversos terminos intentionales, sive conceptus, quibus repræsentari potest) sicut ratio-ratiocinans bis idem absolute & secundum se sumptum repræsentat, ita & ratio-ratiocinata; & sicut ratio-ratiocinata aliud & aliud ex parte terminorum repræsentat; ita & ratio-ratiocinans; quia, ut dixi, in re haud minus sunt diverse representabilitates per conceptus solo numero distinctos, quam per specie distinctos, aut quam diversorum effectuum producibilitates; quæ, si simul cum terminis ratione attingantur, res, juxta communem, à seipso distinguitur cum fundamento in re; igitur humiliter distinguitur à seipso cum fundamento in re, si illæ ejus representabilitates simul cum terminis ratione attingantur, quod sit, toties, quoties res per conceptus solo numero distinctos repræsentatur; quandoquidem conceptus illi representabilitates rei attingant cum ordine ad seipso, utpote istarum representabilitatum & suipius representationes.

CL. Confirmatur: quandò dico, *Petrus est Petrus*, in actu exercito distinguo ratione-ratiocinante Petrum à seipso, & Petrus distinctionem illam fundat; & quando dico, *Petrus est animal*, in actu exercito distinguo ratione-ratiocinata Petrum à seipso, & solus idem *Petrus* distinctionem illam fundat; non vero *Petrus* & sensations, ad quas ut animal dicit ordinem, quia illæ, utpote inter se realiter distinctæ, fundant distinctionem realem Physicam; ergo neutra habet fundamentum in re, vel utraque illud habere debet, quod mihi omnino verius.

CLII. Dices ex R. Parte Comptono Logic. disputat. 23. Sect. 1^a. Sicut res eadem sive fundamento in re diversis nominibus synonymis appellatur, *vespis & vestimentum, ensis & gladius, &c.* sic, ut tota distinctionis ratio in vocem refundatur; ita res eadem sive fundamento in re diversis conceptibus synonymis concipiatur, sic, ut tota distinctio in intellectum refundatur; ergo distinctio rationis-ratiocinantis est distinctio, quae non habet fundatum in re.

CLIII. Respondeo distinguendo assumptum; res eadem absoluta & secundum se sumpta, sive fundamento in re diversis nominibus, & conceptibus synonymis appellatur, concipiatur, &c. concedo assumptum: & ratio est; quia, cum ut sic sit indivisibilissima unitas sub praecisione formalis ab omni respectu transcendentali ad terminos extrinsecos, ex parte objecti non potest esse fundamentum talis vocum & conceptuum, &c. diversitatis: res eadem compara ivè & cum ordine ad diversos terminos, sive reales, sive intentionales, considerata, sive fundamento in re diversis nominibus & conceptibus synonymis appellatur, concipiatur, &c. nego assumptum; numquid enim res eadem, quam productiva diversorum effectuum, potest concipi aut nominari diversis conceptibus aut nominibus cum fundamento in re comparativa, &c. sumpta? id omnes fatentur; ergo & quam ex parte sua conceptibilis diversis conceptibus, nominabilis diversis nominibus, potest concipi & nominari diversis conceptibus & nominibus cum fundamento in re comparativa, &c. sumpta; & sicut illa tota distinctio non refunditur in effectus, sed in rem & effectus, quos respicit; ita & hic totum in conceptus & voces refundi non debet, sed in rem & conceptus ac voces, quos respicit.

QVÆSTIVNCVLA II.

CLIV. **Q**uæres 2°, an alterutra, aut ultraque distinctio rationis-ratiocinantis & rationis-ratiocinata fit facta.

CLV. Respondeo contrà Thomistas, neutram esse factam; sed è contrà utramque realem; quia ultraque habet fundamentum in re comparativa sumpta, & cum relatione ad diversos terminos; nulla autem distinctio habens tale fundatum in re potest esse facta; quia scilicet non est tam rei distinctio, quam terminorum, qui sepiissime realiter sine ulla prorsus fictione sunt distincti: quod verò non sit tam rei distinctio, quam terminorum, ratio est; quia semper supponit respectus ad distinctos terminos, ut patet ex sequentibus exemplis: Petrus confusus conceptus in ordine ad sensationem, à seipso distincte concepto in ordine ad ratiocinationem, ratione-ratiocinata distinguitur: Petrus conceptus cum ordine ad conceptum prædicantem, à seipso concepto cum ordine ad conceptum in eadem propositione subjacentem, ratione-ratiocinante distinguitur.

CLVI. Confirmatur, quia fingere, est rem possibilem in mente objective impossibilitare, & rem impossibilem in eadem objective possibiliter; ibi autem nihil tale sit; sed res realiter sumpta eo modo concipiatur, quo est conceptibilis, ergo, &c. minor patet, consequentia est legitima; major probata est Disp. 1ª Dub. 2.

QVÆSTIVNCVLA III.

CLVII. **Q**uæres 3°, unde habeat intellectus quod rem unam & realiter eamdem, modò à paucioribus, modò à pluribus, distinguat, quod sit in fabricatione universalium, de quibus infra.

CLVIII. Respondeo, id habere à sensu, juxta hoc commune axiomam, *Nihil est in intellectu, quod prius non fuerit in sensu*: per hoc enim quod sensus notet in objecto operationes ex communi sensu notabiliter diversas, illud perceptum per ordinem ad illas, vel potius earum aliquas; modò à pluribus, modò à paucioribus distinguit, prout notari, similis speciei operationes pluribus vel paucioribus convenire: cum enim visus noster in Petro eminens visum notat solam sensationem, movetur intellectus ad illum concipiendum ut animal, & ad illum non distinguendum, nisi à non sentientibus, sive non animalibus: cum verò in eodem notat ratiocinationem, movetur intellectus ad illum concipiendum ut hominem, & ad illum distinguendum à non hominibus, qui sunt pauciores, quam non animalia.

CLIX. Dixi *operationes ex communi sensu notabiliter diversas*: 1°, quia cum ante intellectum non detur universale specificum, operationes, in qua tenet sensus, ut summum specie formalis possibili posse esse specie diversæ; nisi dixeris fieri specie formalis actuali diversas in actu exercito ipsius visus, unam ab aliâ notabiliter distinguenter, de quo universaliter per visum infra. 2°, quia notabilis duorum inter se diversitas, aliundè, quam ex communi sensu, à nobis difficulter dignoscitur, ut ostendemus in Physica.

CLX. Dices forte, multa sunt, quae à seipsis distinguunt ratione-ratiocinata; & tamen, vel nullas habent operationes, vel saltem non nisi nobis incognitas; ut albedo, ubi, duratio, &c. quae concepta ut accidentia à pluribus, ut entia à paucioribus distinguuntur; ac per consequens ratione-ratiocinata; ergo, quod intellectus rem unam realiter eamdem, modò à pluribus, modò à paucioribus distinguit, haberi non potest à sensu notante in illa operationes notabiliter diversas, &c.

CLXI. Respondeo, nos id non tradidisse, ut regulam generalem pro omnibus, sed ut clariorem pro aliquibus, iisque entibus, quorum operationes notabiliter diversas cognoscimus: generaliter tamen dici, intellectum id habere partim ex sensu, partim ex objecto; ex sensu quidem; quia sensus, vel tam imperfectus est, ut simul & semel distincte totum objectum suum non attingat; vel tam secundus & perfectus, ut possit objectum suum, sive per visum, sive per tactum, &c. modò actu distincto, modò actu confuso sentire; & sic intellectui non minus secundo, illud, nunc à pluribus, nunc à paucioribus distinguendi occasionem præbere: ex objecto verò, quia non dicit repugnantiam, sed è contraria capacitatem sentiri, ac representari istis diversis actibus, distincto scilicet, & confuso; sicut sui producit species distinctas & confusas. Distinguimus igitur albedinem ut accidentis à seipsa ut ente ratione-ratiocinata; non quia illius distinctionis præbet fundatum per operationes suas notabiliter diversas, in ordine ad quas, modò distincte, modò confusè concipi possit; sed quia intellectus propter suam secunditatem potest, occasione accepta à sensibus,

sibus, illam modò confusè ut ens, modò distinctè ut accidens per diversos actus representare; & quia ipsa ex parte sua ad id nullam dicit repugnantiam.

D V B I V M V.

An detur Distinctio media inter Realem & Rationis.

CLXII. Ntē Resolutionem

A Suppono 1°, medium illam distinctionem posse esse duplicem, formalem unam Scotisticam, & objectivam aliam Thomisticam, quæ vix, aut ne vix quidem distinguuntur, attentis virtualitatibus objectivis, quæ objectivæ sunt, ut infrā patet.

CLXIII. Suppono 2°, multum distingui rem realiter eamdem esse distinguibilem distinctione tenente ex parte actuum distinguentium; & rem realiter eamdem esse distinguibilem, vel potius distinctam (quia, quæ semel intrinsecè distincta, semper sunt distincta) distinctione se tenente ex parte sua sive rei; quia illa distinguibilitas est extrinseca tantum, & rebus intrinsecè indivisibilissimis, ut Deo, conveniens; hæc verò intrinseca, & solis intrinsecè divisib; conveniens: an verò res realiter simplex solam distinguibilitatem extrinsecam admittat? an etiam intrinsecam? id est, quod hic querimus.

CLXIV. Suppono 3°, in entibus deveniendum ad unum conceptum intrinsecè indivisibilem; vel aliqui procedendum in infinitum; & tale ab omnibus putatur esse ens; ens autem non solum posse concipi diversis conceptibus synonymis, sed & esse objectum apprehensionis, iudicij, discursus, volitionis, nolitionis, &c. nullus dubitat: quia verò ex eo, quod ordinem dicat ad istos diversos terminos, nullus agnoscit in eo diversas ex natura rei formalitates, aut virtualitates objectivas; neque præcisè ex eo, quod ens quodvis aliud ex se ordinem dicat ad diversos effectus, sensationem, ratiocinationem, &c. videtur, in eo agnoscere debere diversas ex natura rei formalitates aut virtualitates objectivas: unde longè aliud est objectum distinguiri ratione-ratiocinata, vel saltem longè aliud esse, supposita veritate istius discursus, quem infrā probabimus, quæ distinguiri formaliter ex natura rei aut objectivè, quæ tamen non sat is à Scotistis & Thomistis distinguuntur, quia ibi 1um fit, non 2um. His autem suppositis sit

R E S O L U T I O I.

Refellitur Distinctio Formalis Scotistica.

CLXV. Dico non datur distinctio Formalis Scotistica, sive ex natura rei.

CLXVI. Refellitur 1°, distinctio Formalis Scotistica (ut Scotistæ fatentur) mediat inter formalitates antè intellectum diversas, alias & alias, &c. infero, ergo & inter formalitates antè intellectum, & consequenter etiam realiter separabiles; nam ideo præcisè duo sunt realiter separabilia; quia antè intellectum separabilia; quandoquidem ideo præcisè duo non sunt realiter separabilia; quia non sunt antè intellectum separabilia: *Oppositorum enim eadem lex*; Hæc autem ratio videatur esse à priori. Atqui, quæ sunt realiter separabilia distinguuntur realiter, saltem ut modus & mo-

dificatum, non verò distinctione formalis media &c. ergò &c.

CLXVII. Confirmatur ratio ista autoritate Aristotelis 4° Metaph. in principio: *Omnis ens, vel est in se, & sic est reale; vel est in appreceptione, & sic est rationis: Infero, ergo distinctione media inter duo entia in se, est realis, saltem talis, qualis est inter modum & modificatum, ergo & media inter formalitates ante intellectum.*

CLXVIII. Respondebit fortè R. P. Poncii ex Metaph. disp. 20. n. 50. ens reale dividendum in propriè dictum, id est, quod est propriè res, prout res opponitur formalitatib; & impropriè dictum, id est, quod est res, prout res etiam complectitur formalitates; & consequenter ad argumentum respondebit, distinguendo consequens, ergo & inter formalitates antè intellectum formaliter separabiles, concedet consequentiam; realiter propriè, negabit consequentiam: ad confirmationem autem similiter distinguet, ergo distinctione media inter duo entia in se est realis propriè dicta, id est, media inter res & res propriè dictas, negabit; impropriè dicta, concedet.

CLXIX. Contrà 1°, quæro, an illud ens reale, quod per R. P. Poncium dicitur impropriè ens reale, nihil de ente rationis participet, an aliquid sive, an secundum se totum sit ante intellectum, vel non? si primum, tam propriè est ens reale, ac pura negatio est ens purè negativum, pura affirmatio, ens purè affirmativum, &c. quidquid sit, an sit negativum vel affirmativum rei, an modi, substantiæ an accidentis; separabile an inseparabile, &c. quod non respicit negationem ut opponitur enti, sive affirmationem ut oppositum non enti, sed talem negationem, aut talem affirmationem: libenter autem fatemur, formalem distinctionem ex natura rei Scotisticam non esse talem, qualis est inter Petrum & Paulum; sed contendimus non propter ea definire esse propriè realem, magis quæ brutum designat esse propriè ens reale, quia non est Petrus aut Paulus; & si revera detur, putamus signa distinctionis propriè realis (quæ communiter assignantur) fallere, haud secus, quæ si pro signo purè negationis adferretur illud, quod purè opponatur substantiæ; signum purè negationis fallere dicemus, quia accidens purè opponitur substantiæ, & tamen non est pura negatio. Vnde ly impropriè non est particula aliena omnem distinctionem propriè realem, sed propriè realem talem, qualis est inter Petrum & Paulum v.g. Secundum autem recusat P. Poncii & alii Scotistæ admittere; & meritò, quia alioquin esset ens mixtum.

CLXX. Contrà 2° sicut illa, quæ sic distinguuntur post intellectum, ut præciso intellectu, nullo modo sint distincta post intellectum, sunt per præsumptum Authorem propriè ratione distincta; ita illa, quæ sic distinguuntur ante intellectum, ut præciso eo quod propriè est ante intellectum, nullo modo sint distincta ante intellectum, sunt propriè distincta realiter; quia eodem modo se habet distinctio propriè realis ad ly ante intellectum, quo distinctio propriè rationis se habet ad ly post intellectum; sicut enim præcisè ablato intellectu hæc tollitur; ita præcisè ablato ente, quod est ante intellectum, illa tollitur.

CLXXI. Contrà 3° cur non potius R. P. Poncii docet, signa distinctionis propriè realis fallere, cù quod non omnibus propriè realiter distinctis convenient; quæ dicat ea, quibus non convenient, esse realiter

realiter distincta, non tamen propriè sic enim nullum est periculum totam philosophiam confundendi, & ex entibus propriè dictis, faciendo impropriè dicta. Quid si dicam, hominem quā animal rationale, propriè non esse hominem, sed quā animal rationale risibile tantum? omnes merito me explodent; quia ad hominem propriè dictum, cum communi, nihil requiritur praeter genus & differentiam præcisè excludentem alia membra ex opposito dividentia animal, sive conditinctum hominem à non hominibus: igitur similiter merito exploditur illud ens reale impropriè dictum, & distinctionis realis impropriè dicta; quandoquidem genus & differentiam præcisè excludentem alia membra ex opposito dividentia distinctionem, sive distinctionem realis distinctionem realem à non distinctione reali sive distinctione rationis, continet.

CLXXXII. Contrà 4^m sic distinctionem realem propriissimam definit R. Pater Poncii loco citato: *Distinctio realis propriissima est illa, que reperitur inter ea, quæ sunt separabilia, seu quorum unum potest esse sine altero: vel inter ea, quorum unum est principium seu causa alterius: vel denique inter ea, que subjectantur immediatè in rebus separabilibus.*

CLXXXIII. Ad primam partem definitionis, factor distinctionem propriissimam reperiuntur inter ea, quæ sunt separabilia, quorum unum potest esse sine altero, &c. Sed puto, contradictoria sequi ex ista definitione & ejus suprà n. 168. allata responsione, nempe ea, quorum unum potest esse sine altero, &c. distinguunt realiter propriè, & non distinguunt realiter propriè; quod sic probo. Ea, quorum unum potest esse sine altero, non alter per ipsum distinguuntur, quām ea, quorum unum est principium & alterum non est principium, aut quām ea, quorū unum producitur, alterū nō producitur; quia est & nō est, nō magis contradictrioriè antē intellectū opponuntur, quam produci & non produci, esse principiū & nō esse principium; atqui hæc, ut patet in filiatione & Essentia Divina per ipsum, in creaturæ essentia & existentia, non distinguuntur realiter propriè, ergo neque ea, quorum unum potest esse sine altero: unde hæc distinguuntur realiter propriè, ut dicitur, & non distinguuntur realiter propriè, ut bene infertur.

CLXXXIV. Ad 2^m partem definitionis similiter factor, distinctionem realem propriissimam reperiuntur inter ea, quorum unum est principium, sive causa alterius: sed etiam puto, contradictriorum sequi ex ista definitione & ejus allata responsione; quod sic probo. Ea, quorum unum potest esse & aliud non esse, & quæ, inī magis distinguuntur, quia summè distant, quām producens & productum, sive quām ea, quorum unum est principium sive causa alterius, atqui ista, ut jam statim vidimus, non distinguuntur realiter propriè, ergo, &c.

CLXXXV. Ad 3^m autem partem ex dictis contra r^{as} duas satis patet. Qui autem nobiscum dicunt illa esse realiter propriè distincta, quæ distinguuntur ante intellectum, ista absurdum commodissime vitant, ut infra videbimus, dicuntque signa ista omnibus & solis distinctis ante intellectum convenire: non ita P. Poncii, dum assertit multa distinguuntur ante intellectum, quibus non convenient.

CLXXXVI. Refellitur 2° vel sapientia in Deo v. g. animalitas in Petro, &c. prout formaliter est ante intellectum, dicit aliquam realitatem realiter non identificatam Deo, Petro, &c. vel non?

CLXXXVII. Respondebit, dicere aliam à Deo, Pe-

tro, &c. realitatem impropriè dictam & formaliter, non vero aliam propriè dictam & realiter.

CLXXXVIII. Contrà 1° illa realitas impropriè dicta est creata, vel non?

CLXXXIX. Non 1um, quia alioqui ratione diversarum formalitatium posset Petrus v. g. creari & non creari; ac proinde formalitates realiter propriè inter se distinguuntur; quia ea propriè realiter distinguuntur, quorum unum creaturæ, aliud non creatur. Neque etiam 2um, quia, quod est, & creatum non est, & est, saltem formaliter, & ante intellectū, unde formaliter & ante intellectum, tam rationalitas in Petro est in se, quā sapientia in Deo (quidquid illa realiter in Petro sit creatura, hæc in Deo realiter Deus) hoc autem est absurdum.

CLXXX. Refellitur 3° formalitas entis ut distincta formaliter ab hæcceitate Petri, v. g. vel in se est una communis & identificabilis Deo & creaturæ, v. g. Petro, vel non? Non primum, quia statim sequetur, Deum esse creaturam, & è contrà, creaturam esse Deum antē intellectum, juxta hoc commune syllogismorum principium, *Quocumque antē intellectum sunt eadem uni tertio, modo supra explicato, (uti est formalitas entis, cum qua Deus & creatura essent idem) sunt eadem inter se ante intellectum.* Imò sequeretur, Deum esse creaturam realiter, & è contrà, quod absit. Probatur hæc sequela: quia formalitas illa entis possit existere in Dco & Petro realiter, imò de facto in illis realiter existeret, ut patet, sed per hoc quod existat realiter, nihil perdit eorum, quæ ipsi, ut distincta formaliter ab hæcceitate convenient; & ipsi ut sic distincta convenit, esse unam communem & identificabilem Deo & creaturæ, quod actuatur; ergo id realiter retinet, & consequenter Deus est realiter creatura (quod absit) & è contrà, juxta allatum principium, *Quocumque sunt realiter eadem uni tertio incapaci contradictoriorum, sunt realiter eadem inter se.* Non etiam secundum; quia si formalitas entis ut distincta formaliter ab hæcceitate Petri v. g. non esset in se una, communis & identificabilis Deo & creaturæ, id est, 1° vel quia esset ut sic quidpiam singulare; & hoc non, quia sumitur ut distincta à singularitate sive hæcceitate. 2° vel quia esset quidpiam ex natura sua incommunicabile; & hoc etiam non: quia de facto Deus est ens formaliter, Petrus & quælibet creatura est ens communicatum realiter. 3° vel quia esset realiter idem quod hoc individuum, scilicet Petrus: neque etiam hoc, quia identitas realis non tollit distinctionem formalem: nam (præterquam quod sit illis formalitatibus identificata) alioqui nihil esset quod eam restitueret, non quidem intellectus, quia debet esse antē intellectum, & alioqui esset tantum distinctio rationis; non causa realiter existens, per illam separationem sive realem sive formalem, 1°, quia separatio supponit distinctionem. 2° quia sic distinctio formalis non esset intrinseca contra suos Authores. 3° quia nulla potest assignari differentiatione inter separationem duorum ab invicem realem & formalem, factam ante intellectum à causa realiter existente, ergo, &c.

CLXXXI. Respondet P. Poncii loco suprà citato, formalitatem illam entis non esse realiter communem & identificabilem Deo & creaturæ; sed formaliter tantum & per non repugnantiam, id est, per hoc quod in suo conceptu nullam dicat repugnantiam ad hoc, ut Deo & creaturæ realiter identificetur; quia ut sic nihil est creatum, nec increatum,

tum, singulare nec universale, sed abstrahens ab utroque.

CLXXXII. Contrà 1º, sicut nihil est realiter identificabile ei, à quo realiter distinguiur; ita nihil est formaliter identificabile ei, à quo formaliter distinguitur; arqui formalitas entis saltem formaliter distinguitur à Petreitate, sive Petro ut tali, ergo, &c. si verò dicat non esse quidē identificabile formaliter, sed realiter; ea, quæ distinguuntur formaliter debere distingui realiter; ac proinde non esse identificabilia realiter, ante satis ostensum est.

CLXXXIII. Contrà 2º, si formalitas illa entis fit utriusque, Deo & creaturæ identificabilis: da, Deus identificari; si identificetur formaliter, Deus erit formaliter creature & econtrà, ut n. 180. ostensum est. Deinde cùm sic idéntificari debeat, ut perte non perdat formalem distinctionem, inde absurdum sequitur videlicet, sic illam esse idem cum Deo & creatura antè intellectum realiter, aut saltem formaliter, ut tamen non sit idem cù Deo & creaturæ antè intellectū simpliciter sive formaliter, quod idem est (cùm hoc sit prius) ac Petrum sic esse hominem, ut tamen Petrus non sit animal, uti Ref. 1º ostendimus.

CLXXXIV. Refellitur 4º, juxta hanc sententiam admissi debet 1º cōpositio formalis antè intellectū in Divinis. 2º, Deum per se non esse formaliter sapientē. 3º, Essentiam Divinam plusquam ratione distingui à relationibus, & consequenter Patrem non esse summè simplicē: à quibus communiter abhorrent Theologi, mihi ex professo in Theologiā ostendemus.

CLXXXV. Respondet 1º R. P. Poncius loco suprà citato, à Divinis excludi cōpositionem propriè realem, formalem verò esse necessariam. 2º, satis esse quod Deus sit per se eminentia sapiens & sapientiae radix, licet non sit ipsa formalitas sapientiae; sed ab ea formaliter distinguitur. 3º, in Conciliis non definiti Essentiam Divinam plusquam ratione distingui à Relationibus, quidquid id sit in Florent. dictum a quadam Ioanne Theologo. 4º, Deum esse summè simplicem realiter, licet non sit summè simplex formaliter, quia Concilium Rhemensis, Florentinus, alia Concilia & Patres per summam Dei simplicitatem aliud non intendunt, quam compositionem propriè realem & partium à se mutuo perfectibilium, contrà Gilbertum Porretanum, excludere; non verò formalem, quæ, cùm primum à Scoto inventa sit, tunc non erat in questione, sed sola illa realis.

CLXXXVI. Contrà: jam ostensum est, distinctionem formalem esse propriè realem: licet tamen propriè realis non esset, saltem opponitur simplicitati summæ, & ista, quæ ibi adstruitur, majori, quam propugnabimus infra: ergo admissi non potest: probatur consequentia; quia in Deo summa adstruitur debet, quæ salvâ autoritate Scripturarum & Conciliorum adstruitur potest simplicitas: deinde difficulter valde probabatur, Deum non esse, saltem formaliter, ante intellectum & ex natura rei perfectibilem, semel dato, quod non sit formaliter sapientia sua, prout illa sententia adstruit; id autem non ausim assertere. Nec dici potest cum eodem ibidem, quod non sit formaliter perfectibilis, quia Deus est, aut quia fundamentaliter est ipsa sapientia: nam ad 1º patet; quia si distinctione ista formalis tollat divinam simplicitatem, ut contendimus, Deum tollit; ad 2º similiter patet; quia sicut in homine esse fundamentaliter risibilitatem, &c. non tollit perfectibilitatem hominis per illam; ita nec Dei perfectibilitatem per sapientiam, &c. tollit; quod Deus sit fundamentaliter ipsa sapientia. Denique Concilia & Patres non tantum intendunt excludere à Deo compositionem propriè realem, sed omnem illam, quæ opponitur simplicitati possibilium summæ, sic ut Deo, utpote entium omnium possibilium perfissimo, tribuant summam simplicitatem, quæ ulti-tribui potest, ut omnes fateri tenentur.

RESOLUTIO II.

Refellitur objectiva Distinctio Thomistica.

CLXXXVII. Refellitur 1º. Vel distinctio illa objectiva mediat inter formalitates ante intellectum intrinsecè diversas, vel post intellectum tantum? si 1º, distinctio illa objectiva Thomistica confundi debet cum Scotistica, & eodem modo impugnari: si post intellectum tantum (præterquam quod malè vocetur objectiva, quasi se tenens ex parte objecti) cùm intellectus nihil mutet in re intrinsecè, etiam post intellectum dici non posse sunt intrinsecè diversa, sed extrinsecè tantum, ac proinde distinctio illa objectiva Thomistica necessariò confundi debet cum formalis Nominalismus & nostrā.

CLXXXVIII. Respondet R. Pater Comptonus, distinctionem illam objectivam mediare inter formalitates ante intellectum intrinsecè fundamentali-ter diversas, & post intellectum intrinsecè præcisivè, id est, negatione se tenente ex parte præcisionis, non intrinsecè negativè, id est, negatione se tenente ex parte objecti, actualiter diversas: sic enim disp. 24. Logic. Sect. 5º rem totam explicat: Dico itaq; an in operationem intellectus, seu actum præscindere, nullam in objecto actualem fuisse distinctionem, sed solum aptitudinem, seu fundamentum, vel, ut alii vocant, virtualem, intellectus verò suā sagacitate predicata hec realiter identificata intentionaliter separat ac dividit, ita ut uno representato seu cognito, aliud non representetur, sed perinde se habeat, atque si in objecto omnino non esset, non quidem abstractione negativè, seu negando rationale esse unitum animali; hoc enim esset falsum, ut rectè S. Thomas cit. e. Sect. 3. num. 2. sed præcisivè, cognoscendo scilicet animal, nulla per illum actum fallā mentione rationalis. In duabus igitur fundatur hec conclusio, facunditate objecti, & intellectus subtilitate.

CLXXXIX. Contrà 1º nulla est distinctio inter intrinsecè præcisivè & intrinsecè mentaliter; intrinsecè autem mentaliter idem est, quod intrinsecè extrinsecè, quæ opponuntur, ergo, &c.

CLXXXX. Contrà 2º per præcisionem formalem attingitur totum objectum totalitate objecti, vel non? Respondebit attingit totum objectum totalitate objecti realis, non verò totalitate objecti intentionalis sive præcisionis; quia intellectus præscindendo animal à rationali in Petro præcisivè tollit identitatem, quæ est inter animal & rationale in Petro: sed velim scire, quomodo distinguitur totum objectum totalitate objecti realis, à toto objecto totalitate objecti intentionalis sive præcisionis: vel enim distinctio illa est intrinseca simpliciter, & sic incidit in sententiam Scotisticam: vel est intrinseca præcisivè & mentaliter, & idem est quod intrinseca extrinseca, quæ opponuntur; vel

D 4 est

est omnino extrinseca, & sic in nostram sententiam inciditur.

C^{LXXXI}. Contrà 3° si præcisio formalis in eodem indivisibili objecto reprezentet unum sive alio ex parte sua tantum, & in actu exercito; non vero ex parte objecti & in actu signato, sic ut antea illam nulla sit actualis distinctio; recte sequitur, totam distinctionem esse formalem pure extrinsecam & mentalem. Probatur sequela, quia tota distinctio ex eo est, quod unum ex parte actus reprezentetur sine alio, quod sane totum est ex parte præcisionis, quæ nihil mutat in re, nisi ut sumum præcisive, id est, mentaliter, ac proinde extrinsecè.

C^{XCI}. Contrà 4°, vel objecti secunditas sive eminentia (ut vocant alii) facit ut in ipso objecto ex parte objecti sit unum & alterum manifestabile, sive duo manifestabilia, vel unicum ex parte objecti representabile; sed diversis conceptibus in sola subtilitate intellectus, & non repugnantia objecti fundatis? si 1um, manifestè inciditur in sententiam Scoti: si 2um (præterquam quod idem sit de ente ut ente, quod negat, quia eadem secunditas & subtilitas intellectus respectu illius, quæ respectu aliorū, quorum est unicū manifestabile ex parte sua quandoquidem totum fundetur in ipso intellectu,) inciditur in sententiam Nominalium & nostram. Deinde sicut objectum propter illam eminentiam non potest dici realiter à seipso distinctum, ita nec objectivè & formaliter: item sicut propter eminentiam illam non potest inadæquate produci quoad intrinseca, ita nec sic concipi. Præterea sicut illa eminentia nihil est ante intellectum, nisi una indivisibilis realiter, formaliter & objectivè entitas, sive res; ita nihil confert ad distinctionem in re realem, formalem aut objectivam intrinsecam. Denique sicut qui Deum, secundum quod est in se, ridet, non potest dici videre bruta, lapides, &c. in se, licet Deus in se sit eminenter idem quod illa in se; sed dici debet videre id, quod est eminenter bruta, lapides, &c. ita qui concipit rem unam realiter, formaliter & objectivè simplicè, non potest dici concipere ré unam realiter, formaliter & objectivè plures, licet sit eminenter res realiter, formaliter & objectivè plures; sed dici debet concipere rem, quæ est eminenter res realiter, formaliter & objectivè plures, quæ totò cælò distinguuntur, & plus volunt Scotistæ & Thomistæ, alias nobiscum sentire: nec rationalitas & animalitas simpliciter distinguerentur objectivè aut formaliter, sed objectivè eminenter, aut formaliter eminenter, quod jure negant; quia sic etiam dici possunt realiter eminenter distingui. quod negant.

C^{XCI}. Refellitur 2° distinctio Thomistica. Res una realiter simplex non est apta distingui, per diversos conceptus formales in diversas formalitates objectivas; sed distinctio objectiva, sive virtualis Thomistica, debet mediare inter diversas formalitates objectivas, saltem post diversos conceptus formales, ergo non datur.

C^{XCV}. Probatur major si res eadem realiter simplex esset apta distingui per diversos conceptus formales in diversas formalitates objectivas, idem realiter posset concipi & non concipi simul, puta eodem conceptu; sed id contradictoriè repugnat, ergo, &c. Probatur minor, idem realiter simplex & indivisibile in creatis produci & non produci totum, scilicet eadem productione, existere & non

existere adæquatè, scilicet eadem existentiæ; uniri & non uniri, scilicet eadem unione, secundum omne, quod est ipsi identificatum, contradictioni repugnat, ergo & idem realiter concipi & non concipi totum simul. Consequens tenet à pari.

C^{XCV}. Respondebis 1° negando hanc minorem: quia licet contradictioni repugnat idem concipi & non concipi secundum idem, quod non fieret; non tamen repugnat idem concipi & non concipi secundum diversas formalitates, quod tantum fieret; nam Petrus, v.g. conciperetur secundum animalitatem, & non conciperetur secundum rationalitatem; non vero conciperetur & non conciperetur secundum rationalitatem tantum.

Sed contrà infero. Ergo idem similiter potest produci & non produci secundum diversas formalitates, licet non possit secundum idem; quia si non sint contradictionia idem respectu diverarum formalitatium concipi & non concipi simul, non erunt etiam produci & non produci simul: unde Petrus poterit produci secundum quod est animal, & non produci secundum quod est rationalis: ex quo sequitur dari posse genus immediatè individuatum à parte rei, videlicet hoc animal productum sine rationali, quod quidem omnino chimæricum arbitrantur, sed contrà infra agenus.

C^{XCVI}. Respondebis 2°, esse disparitatem inter concipi & non concipi, & produci & non produci, quod scilicet hæc terminantur, ad idem secundum idem, sc. existentiam rei, quæ est una omnium virtualium: non item ista, sed ad cognoscibilitates objecti terminantur, quæ sunt diversæ, ut vel ipsa experientia docet.

C^{XCVII}. Sed contrà 1° id ipsum est quod querimus, an scilicet in eadem re realiter simplici sint diversæ cognoscibilitates objectivæ, ita ut una ejusdem rei formalitas sit cognoscibilis non cognitæ alia ex parte objecti, videturque id omnino esse contrà Divum August. lib. qq. 83. q. 32. dicenter, *Vnam rem non posse alium, alio plus intelligere.* Deinde eamdem rem realiter simplicem posse concipi & non concipi secundum intrinseca, & illam diversas cognoscibilitates sive cognoscibilitates habere, reipsa sunt unum & idem: unde petis principium.

C^{XXXXVIII}. Contrà 2° tibi gratis dato, quod in eadem re simplici sint diversæ cognoscibilitates objectivæ, peto, quare non sunt etiam diversæ producibilitates.

C^{XXXXIX}. Respondere non potes, cum communi Adversariorum, 1°, disparem esse utriusque rationem, eò quod scilicet producibilitas, unibilitas & similitas, conjugantur cum existentia Physica rei, quæ, cum sit unica, consequenter non potest esse nisi una producibilitas, unibilitas, &c. ejusdem rei realiter simplicis; conceptibilitas vero sive cognoscibilitas non conjugatur cum existentia Physica rei, quia etiam res physice non existentes cognosci possunt. Id (inquam) Respondere non potes, quia producibilitas in rebus, producibilitas & unibilitas in modis, sunt quid prius ipso conjugi cum existentia Physica rei; ideo enim produci vel non produci potest, conjungi vel non conjungi cum existentia Physica rei, &c. quia in re est producibilitas vel non producibilitas existentia Physica: imò fieri potest, ut producibilitas unibilitas, &c. (si sint rei mere possibilis, & numquam extituta) non conjugantur cum existentia Physica rei,

rei, ergo independenter ab existentia Physica rei judicandum de una vel pluribus ejus producibilitatibus. Deinde si conjungi cum existentia Physica rei tolleret diversam producibilitatem inadæquatam rei; id est, quia alioqui sequeretur de eadem re existente verificari hæc prædicata, produci & non produci; ergo conjungi cum existentia Physica rei tollit similiter diverlam cognoscibilitatem inadæquatam rei existentem, alijs sequeretur de eadem re existente verificari hæc prædicata cognoscibilem existentem & non cognoscibilem existentem. Unde vides, esse eamdem difficultatem pro cognoscibilitate, ac pro producibilitate; quia non minus cognoscibilitas rei ut Physicè existentis debet conjungi cum existentia Physica, quam ipsa producibilitas. Denique prædicata aliqua, non id est sunt contradictionia, quia terminantur ad subiectum existens; alijs album & dulce respectu poni existentes sunt contradictionia; sed quia sunt affirmatio & negatio ejusdem de eodem subiecto, ut forma & destruictio formæ, &c. unde chimæra concepta, & chimæra eadem non concepta, sunt contradictionia.

CC. Respondere non potes 2º cum Pate Comptono hic, ex eo, quod idem cognoscatur inadæquate & non cognoscatur inadæquate, nihil sequi incommodi; fucus vero ex eo, quod idem produceretur inadæquate & non produceretur inadæquate, vide licet idem à seipso realiter distingui, sicque idem esse rem realiter eamdem, & non esse rem realiter eamdem. Id (inquam) respondere non potes; quia hæc evasio jam præclusa est: si enim idem realiter possit, per te, habere diversas conceptibilitates intrinsecas in actu exercito potentia extrinsecæ, sic ut concipi & non concipi possit; quidni possit habere diversas producibilitates intrinsecas in actu exercito potentia extrinsecæ, sic ut produci & non produci possit: dicere autem cognoscibilitatem esse per ordinem ad intellectum causam intentionalem & subtiliorē, producibilitatē vero per ordinem ad causam realē Physicam, causam minus subtilem, verba sicut & voces, quia intellectus cognoscibilitatē non ponit in objecto, sed presupponit, ac proinde, si in objecto non sint plures cognoscibilitates, magis quam producibilitates, non plus ad eas juvat intellectus subtilitas, quam causa Physicæ materialitas aut ruditas.

CC. Deinde velis nolis, admittere debes paritatem inter produci & non produci ex una parte, concipi & non concipi ex alia: vel enim existentia, ad quam producitur terminatur, distinguuntur objectivæ & virtualiter à ceteris virtualitatibus, vel non? Si prius; ergo produci potest terminari ad existentiam, non produci ad ceteras virtualitates: probo consequentiam, nam, per te, id est tantum cognosci potest terminari ad existentiam, & non cognosci ad ceteras virtualitates, quia existentia distinguuntur objectivæ à ceteris virtualitatibus; si vero distinctione objectiva sufficiat ad verificanda hæc prædicata cognosci & non cognosci, de eadem re; sufficiat & ad verificanda hæc, produci & non produci, de eadem re. Denique existentia sequitur essentiam, si duæ essentia partiales Physicæ, sunt duæ existentia partiales Physicæ; si essentia partiales Metaphysicæ & objectivæ distinctione, sunt tot existentia partiales Metaphysicæ & objectivæ inter se distinctæ, quor illæ; ergo producitur terminari potest ad partiales existentias formalitatū, & consequenter ad unam partiale, non terminata ad aliam, non sequitur ac cognitione. Si postterius (quod ostendemus in

Metaphysica) ergo si producitur terminatur ad existentiam, etiam cognitione ad existentiam terminari debet.

CC. Nec dicas, productionem ad illas quidem terminari ut realiter idem, non vero ad illas ut objectivæ inter se distinctas, eò quod, inquit, ut sic non sunt realiter: quia incidis in refutationem contraria Scotistas & te suprà factam; inde enim sequitur, productionem ad nihil terminari, & Petrum realiter nihil esse; quia Petrus nihil est realiter distinctum ab omnibus gradibus Metaphysicis objectivæ inter se distinctis; ergo vel producitur ad nihil terminatur, & Petrus nihil est realiter, vel terminatur ad illos gradus objectivæ inter se distinctos, & Petrus ut secundum illos, est realiter productus.

CC. Refellitur 3º ex absurdo: multi de salute hujuscem suæ sententie desperabundi, mundum & rationem defuerunt, ut in celis ex mysterio SS. Trinitatis remedium suprà rationem querant: ita enim extra mundum discurrunt; beneficio virtualis distinctionis potest Essentia Divina communicari, & non communicari Filiatio ei identificata, ergo similiter beneficio virtualis distinctionis potest in Petro v.g. concipi animal, & non concipi rationale. Quid enim absurdius, quam præconceptam velle tueri sententiam, per obscurissimas & profundissimas Mysteria SS. Trinitatis difficultates, ubi alia faciliora, ut est nostra, occurrit? Per hoc tamen Adversarii non evadunt, nisi has absurdissimas sequelas admittant.

CC. Prima: in Divinis producitur Filiatio & non producitur Essentia Divina ei identificata, ergo in creatis potest producitur animalitas Petri, v.g. non producta rationalitate ei identificata.

CC. Respondebunt fortè, esse disparitatem, eò quod non sit eadem fecunditas naturæ creatæ, quæ est Divina: verum se proprio gladio jugulant; infero, ergo à Divinis ad creatas nulla est consequentia. Deinde rogo, cur creatæ naturæ fecunditas non sit in hoc puncto similis Divinæ, cum de naturæ creatæ admittant posse verificari contradictionis concipi & non concipi, quæ non minus sunt contradictionia, quam produci & non produci, (ut toties probavimus) quæ de Natura Divina verificantur: si vero dicant, quod sicut in Divinis sic admittunt verificari produci & non produci, ut tamen in Divinis negetur verificari existere & non existere; ita quod in creatis sic admittant verificari concipi & non concipi, ut tamen in creatis negetur verificari produci & non produci: profunda quidem dicunt, & quæ ad Theologum magis, quam ad Philosophum spectant: sed vel ly existere accipiunt sic, ut sit solius absoluti five persona Divinæ, prout in se est, aut sic, ut sit etiam relativi five persona Divinæ, prout est ad aliam? si 1um. patet de Deo magis verificari non posse existere & non existere, quam Deum (de cuius essentia est esse) esse & non esse, esse chimaram, &c. Si 2um, cum Relationes in Divinis sint objectivæ indivisibiliter sue existentie relativa, & ipse met processiones activæ & passivæ, quibus mediis verificantur de Deo contradictione generare non generare, generari non generari, &c. existere & non existere sic relativæ sunt illa ipsa quibus mediis verificantur de Deo contradictione generare & non generare, &c. quia illa his equivalent, existere per generationem activam, non existere per generationem activam; quia tamen qualibet existentiaram Relativarum tam necessariò existit, quam ipse Deus, non magis de qualibet verificari possunt existere

existere & non existere, quām Deum secundum esse patrem esse & non esse: sc̄us autem fit pro *producere & non producere* in Divinis; quia vel illa afficiunt duas relationes realiter inter se distinctas, vel essentiam & relationem; in creatis autem nil simile reperies, sed contradictoria *concipi & non concipi* de eodem omnino absolūte per te verificantur; unde contradictoria *producere & non producere* in creatis verificari debere, consequenter inferimus.

C CVI. Secunda: in Divinis relations Patris & Filii distinguuntur inter se realiter, & non distinguuntur à Divina Essentia, cui identificantur, ergo etiam in creatis animalitas & rationalitas inter se distinguuntur realiter, (contrà omnes) & non distinguuntur realiter à Petro cui identificantur; quod est trahere mysterium SS^{ma} Trinitatis ad quolibet ens creatum. Præterea

C CVII. Adde, posse plura Deo propter summam ejus infinitatem & infinitam perfectionem convenire, qua creaturis propter carum limitationem & imperfectionem repugnat; nam Deus intelligit per suam substantiam, non creatura: Deus est immutabilis, non creatura: Deus est à se, creatura à Deo: Deus productus secundum Relationem Filiationis, non secundum Essentiam: communicatur secundum Essentiam, non secundum Relationem. Quo jure igitur à Divinis ad creata argumentantur adversarii, & potius non dicunt, attenta Deo dandā summa, quae dari potest, simplicitate, infinita Dei perfectione exigit, ut potius in Deo de eadē ut *in se* indivisibili virtualitate contradictoria verificari adseruamus, quām ea nonnisi de diversis virtualitatibus (qua tamen, etiam gratis data, non sufficiunt, ut statim n. 209. videbitur) verificari posse concedendo summam Dei simplicitatem destruamus.

R E S O L U T I O III.

C CVIII. **D**Ico 3°, prædicta, qua apud Scotistas formaliter ex natura rei, sive ante intellectum; apud Thomistas objectivè post intellectum, distinguuntur; nonnisi ratione formaliter extrinseca, sive ex parte actus, distinguui debent.

C CIX. Probatur 1°, quia nulla necessitas majoris inter illa distinctionis; nec distinctio Scotistica formalis, aut Thomistica objectiva eos juvat ad explicanda contradictoria, ad quorum explicationem adinventus est, ergo, &c. Probatur assūptum pro 2^a parte; quia intelligere non intelligere, producere non producere, communicari non communicari sunt prædicta realia, & realiter rei convenientia; intelligi autem non potest, quomodo idem realiter, communicetur realiter & non communicetur realiter: dum enim Scotista dicunt, communicari realiter secundum unam formalitatem, & secundum aliam non communicari realiter; Thomista vero communicari realiter secundum unam virtualitatem objectivam & non secundum aliam; contradictoria loquuntur; quia non datur realiter una & alia formalitas, una & alia virtualitas objectiva; sed una tantum realiter; unde dicunt illam realiter communicari, & realiter non communicari, quae manent inintelligibilia, ergo, &c.

C CX. Confirmatur refutatione aliarum sententiārum, & solutione Objectionum. Pro clariori tamen nostræ sententiæ expositione, sit

S V P P O S I T U M I.

C CXI. **S**Vppono 1°, eandem rem realiter simplificem, sive idem indivisibile objectum rea-

liter, absolutè & secundum se sumptum, distinctè concipi & non distinctè, sed confusè, concipi per eundem actum, non minus contradictione pugnare, quā illud concipi & non concipi absolutè & sine addito. Ratio est, quia, tam sunt contradictionia affirmatio & negatio modi de eodem, quā affirmatione & negatio rei de eodem; ibi autem sunt affirmatio & negatio modi distincte de eodem indivisibili objecto realiter. Hinc

C CXII. Colliges Petrum v. g. secundum se & absolutè sumptum non magis posse ex parte sua distincte & non distincte sive confusè eodem actu concipi, quā concipi & non concipi; quia Petrus secundum se & absolutè sumptus est quidpiam objectivè indivisibile.

S V P P O S I T U M I I.

C CXIII. **S**Vppono 2°; idem indivisibile objectum, sive eandem rem objectivè indivisibilem relativè & cum comparatione ad diversos terminos sumptum, posse concipi distincte per ordinem ad unum terminum, & non distincte per ordinem ad aliud. Ratio est, quia res ut sic sumpta, est objectivè multiplex, propter diversos terminos ordinum & relationum, sive quibus representatur: nec rem aliquam objectivè simplicem distincte concipi sub uno ordine, & non distincte sub alio contradictione repugnat; quia non sunt affirmatio & negatio ejusdem de eodem ordine, sed de ordinibus diversis ex parte terminorum. Hinc

C CXIV. Colliges Petrum v. g. relativè sumptum posse distincte cognosci cum comparatione & ordine ad sensationem, sive ut animal; & non distincte cum comparatione & ordine ad ratiocinationem, sive ut hominem.

C CXV. Nec dicas, hinc sequi, Petrum concipi inadæquatè quadam intrinseca; quia reverè concipiuntur omnia ipsius predicata intrinseca, & omnes etiam ordines & relations, quas dicit ad diversos terminos, secundum quod dicunt formaliter in recto & ex parte fundamenti; & solum non concipiuntur omnes ordinum & relationum termini qui sunt realiter distincti; quod est tantum Petrum inadæquatè concipi quadam extrinseca, & ex parte actus, id est, per actum, qui Petrum non representet cum ordine ad omnes terminos, ad quos dicit ordinem; sic Petrus dicitur inadæquatè concipi quadam extrinseca & ex parte actus, cum conceptum cum ordine ad sensationem, & non cum ordine ad ratiocinationem: per extrinseca autem hic intelliges non identificata, quia certum est quod sensatio, ratiocinatio, &c. sint in Petro, & hoc sensu ei intrinseca sint.

S V P P O S I T U M I I I.

C CXVI. **S**Vppono 3°, unam eandemque cognitionem posse esse diverso respectu ex parte sua distinctam & confusam. Distinctam quidem respectu operationis in ordine ad quam suum objectum distincte cognoscit, id est, ratione cuius objectum suum à ceteris, quibus ipsa non convenit, non distinguunt, sed confundit: hic cognitio Petri respectu sensationis, ratione cuius Petrum distinguunt à ceteris, quibus ipsa non convenit, dicitur distincta: respectu vero ratiocinationis, ratione cuius (quia scilicet eam non

non cognoscit, vel ita confusè, ut non appareat) Petrum non distinguit à ceteris, quibus ipsa non convenit; dicitur confusa. Hinc

ccxvi. Colliges cognitionem objecti tantò esse clariorem & distinctiorem, quanto magis sive quanto à pluribus specie diversis suum objectum distinguit, & cum paucioribus specie diversis confundit; & proinde, quia inter unam & aliam speciem possunt divinitus dari, aliæ & aliæ, perfectiores & perfectiores in infinitū possunt dari cognitiones de eodem objecto clariores & clariores, vel è contra confusores & confusores in infinitū, sicut objectum potest à pluribus & pluribus, vel à paucioribus & paucioribus in infinitū distingui. Sed

ccxvii. Petrus, quomodo una eademque cognitione possit esse diverso respectu ex parte sua distincta & confusa, si in objecto non sunt, vel saltem non cognoscantur operationes diversæ, uti de albedine supra dictum est.

ccxix. Respondeo, illam adhuc posse esse ex parte sua distinctam & confusam, non quidem per ordinem ad diversas objecti operationes, sed immediatè per ordinem ad cætera entia à quibus objectum suum distinguit, vel non distinguit, seu confundet, eo proveniente ex fecunditate, quam habet intellectus, vi cuius potest omne ens realiter existens, modo à pluribus, modo à paucioribus distinguere, etiam in eo nullas notet operationes notabiliter diversas; quod omnes debent fateri, cum non solum intellectus, sed etiam visus, modo quodam nobis incognito, albedinem, in qua nullæ cognoscuntur operationes (nam productio ubi, durationis, &c. non est nobis nota) nunc per actum distinctum, nunc per confutum representent.

S V P P O S I T U M I V .

ccxx. Suppono 4°: ejusdem rei objectivè individualib[us] posse esse plura diversa nomina, non quidem ad significandas plures formalitates ex parte objecti, ceteri objectivè diversas, ut patet ex dictis cōtra Scotistas & Thomistas paulò ante: sed ad significandos diversos conceptus, per quos eadē res objectivè indivisibilis, modo in ordine ad unam operationem, modo in ordine ad aliam; nunc cum distinctione à pluribus, nunc cum distinctione à paucioribus, representatur. Talia nomina respectu Petri v. g. sunt, *hic homo*, *animal* & ceteri gradus Metaphysici: ubi *ly hic* significat quidpiam conceptū ut singulare, & cum distinctione à ceteris individuis: *homo* significat Petrum, Paulum & cetera individua humana concepta cum ordine ad sensationem & ratiocinationem, abstrahendo à singularitate, & cum distinctione à non animalibus, quibus sensatio non convenit: & sic est de ceteris; quia voces illæ subrogantur loco conceptuum formalium, juxta illud D. Thom. Opusc. 9. q. 1. *Nomina autem sunt signa intellectualium conceptionum*. Hinc

ccxxi. Colliges 1°: *ly Homo, animal, &c.* nullā significare præcisionē intrinsecam sive ex parte objecti, sed solum extrinsecam sive ex parte actus cognoscitivi, tendenter in idem indivisibile objectum, cum ordine ad unam illius operationem, & non cum ordine ad alias.

ccxxii. Colliges 2° hæc nomina, ut talibus vocibus exprimuntur, *hic homo, animal, &c.* non significare quidpiam existens antè intellectum & à parte rei; sed significare talem vel talem rei conceptum, qui esse non potest ante intellectum, magis quam effectus antè suā causā (in quo nobiscum cōvenit P. Comptonus) & hinc est, quod supra disp. 1. n. 28. dixi, illa nomina esse concreta secundò intentionalia secundum modum significandi.

ccxxiii. Dixi, ut talibus vocibus exprimuntur, quia aliā voce significante unam esse realiter, materialiter & identicè omnium istorum entitatem exprimi possunt, & talis est vox *Petrus, hic anima, &c.* quæ significat rem secundum quod est realiter & antè intellectum.

ccxxiv. Colliges 3° has propositiones *Petrus est homo, Paulus est animal*, habere hunc sensum, Petrus est cōceptus in ordine ad sensationem & ratiocinationem, abstrahendo à singularitate; Paulus est cōceptus in ordine ad sensationem, abstrahendo à ratiocinatione & singularitate: vel hunc, si mavis, Petrus est cōceptus ita confusè, ut non appareat distinctus à ceteris individuis humanis, sed à solis non hominibus; Paulus est cōceptus ita confusè ut non appareat distinctus à brutis, sed à solis non animalibus; quæ omnia vera sunt post intellectum & cōceptum, quem significant illæ voces, non item ante intellectum, nisi fiat additum, Petrus est homo personaliter sumptus, id est, pro significato quod habet homo ante intellectum, quod est Petrus; & tunc est sensus, Petrus est Petrus, vel Petrus est hoc compositum ex hoc corpore, hæc anima & hæc unione. hæc tamen proprie, *Christus est homo*, habet veritatem ante intellectum, ut vidimus disputat. 1° num. 3°. dici enim potest ex communi usu Scripturæ & Patrum ly homo in illa propositione accipi personaliter, pro hoc homine, non secus ferè ac ly *hic* in forma calicis, ex communi sensu Ecclesiæ, sumitur nominaliter; & hoc etiam sensu habet veritatem antè intellectum.

ccxxv. Dices, istis repugnat authoritas omnium Grammaticorum, Philosophorum & Theologorum, qui istas voces *homo, animal, &c.* tribuunt rebus, prout sunt à parte rei & independenter ab intellectu, & numquam somniarunt eas esse 2° intentionis; quod argumentum est apud omnes irrefragabile in questione, in qua agitur de significatione nominum; imo in tota sacra Scriptura nihil crebrius videmus, quam tales voces tribui rebus ut sunt à parte rei; quem etiam loquendi modum apud SS. Patres omnino usitatum conspicimus: hos autem in rigore falsum locutos assére, horret reverentia, vetat ratio, fides damnat, ergo, &c.

ccxxvi. Respondeo, negando assumptum: à te enim non satis considerari Grammaticorum & Philosophorum ac Theologorum authoritatē. fusè suprà Disp. 1. n. 30. ostendit: nūquid agnoscunt Philosophi denominata omnium specierum universalis, & dicunt *hominem* esse denominatum speciei, *animal* generis; & prædicationem hominis de Petro esse universalis de singulari? Dicindè numquid omnes faciunt differentiam inter has prædicationes, *Petrus est homo* & *Petrus est hic homo*; & hoc, quia voces communes significant conceptum, sive (ut tulisti qui debes) quia significant res prout à nobis cognoscuntur? Quomodo igitur dicit Philosophos numquid somnia esse voces *homo, animal, &c.* esse 2° intentionis secundum modum significandi tantum, pro-

ut

ut dicuntur à nobis esse 2° intentionis? id revera somniū m̄ est. Deinde, quòd vltérīus dīcis, Grammaticos, Philosophos & Theologos istas voces, homo, animal, &c. rebus tribuere, prout sunt à parte rei & independenter ab intellectu, somnium est simile priori, si illæ voces sumantur secundum rigorosam significationem, quam habent secundum se extrā omnem orationem; nam quando dico, Petrus est homo u.g. idem est ac si dicerem, Petrus est aliquid sub conceptu confuso indistinctum à ceteris hominibus, & distinctum à brutis. Vbi vides, quòd ly homo non tribuatur prout est à parte rei; nisi velis, quòd homo ibi accipiatur personaliter pro Petro ut existente à parte rei, vel prout usus in eo receptus confundit hominem cum Petro; quorum utroque modo, & per accommodationem ad usum ac communem loquendi modum dicitur, Christus est homo, Verbum caro factum est, &c. & idem est de plerisque SS. Patrum locutionibus.

ccxxvii. Instabis, idē Petrus v. g. vocatur animal, quia est principium vivens & sensitum; sed Petrus est tale principium antē intellectum nostrum, ergo tribuntur ipsi vox animal independenter ab intellectu. Probatur minor experientia & ratione; aut videar, qui non credit, crescentem, videntem, audiētē, &c. ergo, &c.

ccxxviii. Respondeo distinguendo majorem; idē Petrus v. g. vocatur animal, quia est principium vivens & sensitum, id est, quia concipiatur ut vivens sensitivus abstrahendo ab eo, quòd fit rationalis, sive quia tam confusè concipiatur, ut à non animalibus distinguatur & confundatur cum brutis, concedo majorem; quia est à parte rei principium vivens sensitivum sub significato horum terminorum, nego majorem: numquid enim principium vivens sensitivum minus dicit in suo conceptu, quām principium vivens sensitivū rationale? Non negabis; quia alioqui, sicut 1um tribuitur bruto, tribueretur & 2um. Si igitur velis, Petrum à parte rei esse principium sensitivum, vis Petrum esse à parte rei, id quod minus dicit in suo conceptu, quām principium vivens sensitivum rationale, ac proinde Petrum ex parte objecti & à parte rei esse distinctum in diverso conceptus, quod hucusque impugnatum est. Sed

ccxxix. Petes, quomodo hujus propositionis, Petrus est homo, sit hic sensus, Petrus est Petrus confusè conceptus, &c. quandoquidem ly homo non tantum significet Petrum confusè conceptum, &c. Sed etiam Paulum & cetera humana individua.

ccxxx. Respondeo id habere ex determinatione ipsius subjecti, de quo affirmatur, prout de eo affirmabilis erat, tamquam de uno ex multis de quibus affirmari potest; non est autem alio sensu, quām isto, de Petro ut sic affirmabilis: sed de hoc fusius infra. Caeu tamen hinc inferas, ergo ly homo similiter habet ex determinatione subjecti, ut in illa propositione accipiatur personaliter pro significato, quod habet ante intellectum; quia Petrus siue subjectum istius propositionis secundum se est indifferens (non ita homo secundū se,) ut accipiatur secundum ea, qua habet ante vel post intellectum, id est, ut vel sumatur secundum quod est hoc compositum ex hac anima, hoc corpore & hac unione; vel secundum quod est conceptus in ordine ad solam ratiocinationē, sensationem, &c. Unde ut sic præcise non potest prædicatum sive hominem determinare ut sumatur personaliter pro

significato, quod habet antē intellectum. His suppositis fit.

Solutio Objectionum à Creatis ex scotis & Thomistis petitaram.

ccxxxii. O Bjicies primō, animalitatē & rationalitatē convenientiū prædicata contradictoria; illi quidē esse principiū lentiendi; huic verō esse principiū ratiocinandi. Unde fit 1° quod diversa definitione definiantur, 2° quòd Petrus c. minus videatur ut animal, nō visus ut rationalis. Ergo distinguuntur saltē formaliter ex natura rei vel objecti.

ccxxxiii. Respondeo negando consequentiam; quia imprimis, ut paulo ante Refol. 3° vidimus, ad verificationem istorum contradictiorum distinctione illa nihil juvat. Deinde animalitas & rationalitas, prout illis nominibus importantur, sunt concreta 2° intentionalia secundū modū significandi, ut supra disp. 1^a. Dub. 1° probavimus; illis autem ut sic (quomodo definitur, & non ex parte intrinsecorum objecti) haud minus convenit diversa definitione definiri, quām ipsis intentionibus diversis, quibus, ut pote realiter inter se distinctis, id convenire inficiabitur nullus: quòd autem Petrus eminus videatur ut animal, non visus ut rationalis, idē fit, quia totus Petrus videtur in ordine ad progressionem animali propriam distincte cognitam, & non nisi in ordine ad ratiocinationem homini vel rationali propriam, confusè, vel nullo modo cognitam; illam autem distinctē, & hanc confusè aut nullo modo cognosci, nihil implicat. Unde, quandō eminus video Petrum progredi, & dico esse animal, dico Petrum esse conceptum cum ordine ad sensationem; & si negem tunc esse rationalem, nego Petrum esse conceptum in ordine ad ratiocinationem, quæ, cū sint toto cælo diversa, de eodem indivisibili objecto possunt affinari & negari. Hinc patet ad id quod ulterius objici posset, videlicet, quod is, qui affirmat animal de Petro, affirmet prædicata superiora, non verō inferiora: si enim ly animal sumatur secundū ea, quæ dicit intrinsecè & ex parte sua; qui affirmat animal de Petro, affirmat prædicata superiora & inferiora, eodem modo sumpta, quia ut sic sunt unica formalitas objectivè indivisibilis; si verō sumatur secundum ea, quæ dicit extrinsecè in obliquo, & ex parte actus; nequè affirmat prædicata superiora, nequè inferiora, in dñ nō quidem id, quod importatur in obliquo affirmat; quia ipsa sensatio, quæ per vocem animal in obliquo importatur, nequè est substantia, nequè corpus, que sunt inferiora animalis; nequè rationalis, nequè irrationalis, quæ sunt differentiae infra animal: in dñ sensatio importata in obliquo soli distinctioni faciendæ inter individuum sensitivum & non sensitivum servit.

ccxxxiv. Instabis, si animal & rationale secundum intrinsecā & ex parte sua essent una formalitas objectivè indivisibilis, de quocumque prædicaretur animal, prædicaretur rationale; sed hoc est absurdum, ergo, &c. major patet: probatur minor; quia sequeretur rationale posse prædicari de bruto, non secus ac animal, ergo, &c.

Pro solutione hujus Instantia.

ccxxxv. Suppono omnem prædicationem, sive identificationem per affirmationem unius de alio, debere fieri inter eadem realiter, saltē secundum ea, quæ importantur in recto, sive ex parte oblique

qui & connotati extrinseci sint diversa, sive non. Ratio est, quia ad talem identificationem non attenditur distinctio; sed identitas materialium significatorum praedicati & subjecti, ut supra ostendimus. Hoc supposito

ccxxxv. Relpondeo distinguendo majorem: si animal & rationale, &c. de quocumque praedicaretur animal realiter idem & contra cum ad individuum humanum, praedicaretur rationale, concedo majorem: de quocumque praedicaretur animal realiter idem & contra cum ad individuum brutale, praedicaretur animal; nego majorem: quia istud animal distinguitur realiter à rationali, non secus ac irrationale cui identificatum supponitur: animal enim simpliciter & sine restrictione sumptum, dicit quidem indifferenter omnia individua hominis & bruti, concepta in ordine ad sensationem; ita tamen illa dicit, ut quando de Petro v. g. affirmatur, per copulam determinetur, ut sit Petrus conceptus in ordine ad sensationem; & quando de Bucephalo, ita similiter determinatur, ut sit Bucephalus conceptus in ordine ad sensationem; alias praedicatio non fieret inter realiter eadem, ut consideranti paretur.

ccxxxvi. Objicies 2°. Petrus est, sive objectivè, sive formaliter ex natura rei similior Paulo, quam bruto, & Paulo aliqualiter similis, videlicet, secundum naturam humanam, & eidem aliqualiter dissimilis, videlicet, secundum rationem individui: atquii illa similitudo major cum Paylo, quam cum bruto, supponit plura praedicata, sive objectivè, sive formaliter distincta in Petro, in quibus magis conveniat cum Paulo; quam cum bruto: & idem est consequenter de illa aliquali similitudine, & aliquali dissimilitudine cum Paulo; ergò &c. Probatur minor, quia alioqui sequeretur Petrum esse similiorem Paulo, quam bruto per id ipsum, per quod est dissimilis Paulo, videlicet, per rationem, per quam est aliqualiter similis bruto, (suppono enim, sic Petrum esse similiorem Paulo, quam bruto, ut aliqualiter fit similis bruto, quod locutio ista satis insinuat) imò similiter sequeretur, Petrum esse similem Paulo per id ipsum, sive objectivè, sive formaliter, per quod est eidem Paulo dissimilis. Ratio utriusque sequelæ est, quia totum quod esset in Petro, esset objectivè & formaliter ex natura rei indivisibile, ergò &c.

ccxxxvii. Confirmatur: vel dicendum, quod nulla, sive objectivè, sive formaliter ex natura rei major similitudo detur inter Petrum & Paulum, quam inter Petrum & lapidem, sed quod inter eos summa sit dissimilitudo, sicut inter Petrum & lapidem; ac proinde quod dissimilitudo sic consistat in indivisibili, ut cum distinctione confundatur. Vel agnoscit debet distinctio objectiva aut formalis ex natura rei: atquii à 1° abhorret communis omnium sensus, & loquendi modus: & deinde dissimilitudinem confundi non posse cum distinctione, ratio suadet; quia dissimilitudo est participatio praedicati diversi; distinctio vero negatio participationis praedicati ejusdem: ergò 2um, dici debet.

ccxxxviii. Respondeo ad hoc Argumentum, quod merito censetur adversariorum, sive Thomistarum, sive Scotistarum Achilles, negando majorem, (quidquid R. P. Arriaga, disp. 5. Logicum. 19. eam his verbis arbitror dicendum, indivi-

dua ejusdem speciei, quantumvis distincta, posse esse similia, quia sola distinctio non efficit dissimilitudinem, &c. admittendo, & se, & propriam sententiam, quam contrà tueretur, eludat.) Ratio enim nostra est, quod in sententia Arriaga & negantum præcisions objectivas, omne prædicatum entis realiter simplicis sit unum indivisibile objectivè & formaliter ex natura rei; quo dato, non potest esse magis aliqualiter simile, & aliqualiter dissimile eidem, quam unum esse unum & duo; unum ut supponitur; duo autem secundum quod sonant aliqualiter simile & aliqualiter dissimile uni similiter objectivè & formaliter indivisibili; sive quam idem esse, ut supponitur; & idem non esse, ut consideranti paretur; quia dissimile, aut supponit non esse, aut aliud (quod hic non est, quia unicum est, & non duo, sive aliud & aliud) prædicatum esse. Vnde sic argumentor: quod est realiter simplex in sententia ista est objectivè & formaliter ex natura rei omni enti distincto dissimile; ergo nullo modo simile; sed summe dissimile; ne alioquin esse debat illi aliqualiter simile & aliqualiter dissimile, juxta jam allatum absurdum. Vnde sibi merito attendere debet R. P. Arriaga, dum hic & disputatione prima de anima, supponit, quod Vbiq; est distinctio antè intellectu, illa sit summa & adēquata, quia fundatur in indivisibili; an nō sibi contradicit, dum admittit hic dissimilitudinem inadēquatam antè intellectum, fundatam in indivisibili. Numquid totus Petrus verbi gratiā, in sententia ista est objectivè & formaliter ex natura rei præcisè, id, quod in sententia Scotistarum & Thomistarum est Petrus prout nomine Peregrinus efficitur? Petreitas autem in sententia hac, id est, prout est præcisa ratio dissimilandi individualiter, est summa dissimilitudo Petri à Paulo, & à fortiori à bruto. Hæc tamen magis elucidabuntur Response sequenti. Pro qua.

ccxxxix. Suppono 1°, ex dictis Supposito 4°, nomina ista ens, substantia, animal, &c. sive entia 2°, intentionalia, saltem ex modo significandi, licet sint 1° intentionalia secundum se, modo disp. 1. explicato. Vnde dum R. P. Arriaga & alii dicunt, neminem negare posse equum à parte rei esse ens, substantiam, animal, &c. attendunt ad nomina ista prout sunt 1° intentionalia secundum se, praescindendo ab eo, quod ex modo significandi sint 2° intentionalia. Quia tamen, ut loco citato vidimus, talia sunt ex primaria sua institutione, in rigore non loquuntur, qui volunt eum à parte rei esse ens, substantiam, animal, &c. sub illis nominibus, licet re vera talis sit attentis istorum nominum significatis materialibus, sive nominibus illis sumptis personaliter, ut ibidem vidimus. Vnde pater ulterius, plures Recentiores hic decipi, dum putant, nos ita de formalitatibus istis loqui, ut eas velimus, sic ex modo significandi importare actum intellectus, & sive 2° intentionales ex modo significandi, ut secundum se non sint realiter, objectivè & formaliter ex natura rei ipsum individuum, quod confusè concipitur, dum illis nominibus communibus exprimitur: sic enim dicimus illas, ut nominibus illis proferuntur, esse, ex modo significandi 2° intentionales, ut velimus secundum se, materialiter & ex parte objecti, eas esse 1° intentionales, sic ut verissima sit hæc propositio, Equus est ens, nomine entis sumpto secundum se materialiter & ex parte objecti.

uō ita non sumitur; alioqui idem ex instituto significarent vox *ens* & vox *equus*, quod nullus dixerit; sed ex instituto significat individuum confusè conceptum, &c.

CXL. Suppono 2º dissimilitudinem sano sensu dici posse distinctionem, & similitudinem identitatem: quia unum distingui ab alio, est unum non esse aliud; unum verò esse dissimile alteri, est unum non esse sicut aliud (eodem Arriaga fatente Disp. 1º de anima num. 251.) quot verò modis unum non est aliud, puta in predicato essentiali vel accidentalī, tot unum non est sicut aliud; nam distinctione & dissimilitudo fundantur in eisdem prædicatis; & idem dicendum de identitate & similitudine.

CXLII. Suppono 3º ex dicendis infra de relatione, omnem similitudinem formalem fundari in conceptu duo per modum unius confundentes; sic nempe, ut, si duæ qualitates confundantur, dicantur similes formaliter in actu exercito & ex parte actus; si duæ quantitates, æquales; si duæ substantiae, cædem, &c. Item similitudinem fundamentalem, identitatem fundamentalem, &c. esse à parte rei, nec aliud esse, quamquam quadam objectivè indivisibilem confusibilitatem per istiusmodi conceptum, sive non repugnantiam ad conceptu tali conceptu similificante, æqualificante, identificante, &c. extrinsecè formaliter. His autem suppositis

Ad confirmationem

CXLIII. Respondeo dicendum quod omnia sint summè antè intellectum objectivè & formaliter dissimilia, sic ut inter Petrum & Paulum non sit antè intellectum major similitudo, etiam fundamentalis absoluta, quam sit inter Petrum & lapidem. Ratio nostra est, quod Petrus & Paulus sint hoc & hoc indivisibiliter objectivè, antè intellectum & formaliter ex natura rei; hoc autem & hoc indivisibiliter objectivè, antè intellectum & formaliter ex natura rei, non sunt magis objectivè ante intellectum, &c. formaliter, aut fundamentaliter absolutè similia, quam summè ut sic dissimilia; qua idè præcisè sunt talia, quia hoc & hoc. Vnde consequenter dicendum, quod distinctione confundatur cum dissimilitudine, & è contrà: quod autem à 1º non abhorreat ratio, satis convincunt nostræ Resolutionis & statim Suppositorum fundamenta. Ad id verò quod dicuntur, dissimilitudinem esse participationem prædicati diversi, distinctionem esse negationem participationis prædicati ejusdem, fateor; sed quero, quid sit esse participationem prædicati diversi præter negationem participationis prædicati ejusdem: tollas enim hanc negationem præcisè, non habebis dissimile, sed simile, idem, &c. ut consideranti patebit.

CXLIV. Dixi, inter Petrum & Paulum non esse similitudinem, etiam fundamentalem absolutam, majorem, quam sit inter Petrum & lapidem; quia esse majorem comparativam & relativam ad plures effectus fundamentaliter similes, sive uno conceptu confusibles, inter Petrum & Paulum, quam inter Petrum & lapidem, manifestum est. Verum, quia idem objectivè & formaliter ex natura rei potest dicere ordinem ad diversos terminos, sive reales, sive intentionales, similitudo hæc fundamentalis relativa, sive comparativa diversas formalitates in ente realiter indivisibili objectivè aut ex natura rei distinctas non arguit; quia non tam

est hujus entis, quam entis hujus & plurium terminorum, ad quos refertur & comparatur, ut supra insinuavimus.

Solutio Objectionum à Divinis.

CCXLIV. Objicies 1º ex Em. Card. Francisco Delugo in 1º partem disputat. 16. cap. 3. Filius per aeternam generationem plura accepit à Patre juxta illud Ioannis 16º: *Omnia que patet habet, mea sunt*; sed illa plura sunt attributa & essentia, & illa accepit antè intellectum, ergo sunt plura antè intellectum; & consequenter attributa Divina inter se & ab essentia distinguuntur, saltem objectivè virtualiter.

CCXLV. Respondeo ad locum Ioan. 16º ly *omnia non significare necessariò pluralitatem, sive multitudinem*, sed exclusionem aliorum, eo modo, quo totum non necessariò significat plures partes, sed exclusionem compartis. Vnde nego antecedens. Addo tamen, huic objectioni non satisfacere Adversarios per sua plura objectivè tantum, aut formaliter ex natura rei, quia acceptio istoru (si plura) est strictè realis, ut patuit Tract. 1. disp. 2. Dub. 5.

CCXLVI. Objicies 2º ex R. P. Caspensi in 1º partem Disp. 1. fœt. 1. De fide est, attributa Divina esse in Deo, ergo bonitas, sapientia, &c. sunt in Deo; nec quando dicimus Deum esse sapientem, bonum, &c. Deo tantum attribuimus nomina vel conceptus bonitatis, sapientiae, &c. alioqui Deo attribueremus realiter distincta cum Gilberto Porretano: ergo, &c.

CCXLVII. Respondeo concessò antecedente; distinguishingo consequens: ergo bonitas, sapientia, &c. sunt in Deo materialiter & secundum quod dicunt ex parte objecti absolute sumpti, concedo consequentiam: formaliter prout exprimuntur nominibus significantibus inter se & ab essentia distinctionem; sive secundum quod dicunt ex parte actus unum ab alio formaliter distinguuntis, nego consequentiam: ex hac autem distinctione clare intelligitur, quo sensu S. Bernardus 5º de Consider. antè medium dicat, *Multa dicuntur esse in Deo, & quidem sanè, catholicèque; sed multa unum*. Item & quo sensu dicat Augustinus 13. Confess. *Scientia tua (scilicet Deus) est & vult incommutabiliter; voluntas tua est & sit incommutabiliter*. Denique etiam, quomodo nomina attributorum non sint synonima. Ad id verò quod additur, *Nec quando dicimus Deum esse sapientem, bonum, &c.* Deo tantum attribuimus nomina, conceptus, &c. Similiter distinguuntur secundum quod dicunt materialiter & ex parte objecti absolute sunt pri, concedo; quia ut sic idem attribuimus; si sumuntur secundum quod dicunt formaliter & ex parte actus distinguuntis, nego: sicuti autem isto modo sunt in Deo, & non hoc secundo modo; ita non sunt in Deo realiter distincta; licet extra Deum & in vocibus aut conceptibus eorum, talia sint.

CCXLVIII. Objicies 3º ex ista conclusione, vel sequitur, contradictione verificari de eodem realiter, actu & antè intellectum, v. g. 1º de Divino Intellectu, esse principium productionis Verbi de Divina Voluntate, non esse principium productionis Verbi. 2º Deum intelligere intellectu, non intelligere voluntate: Divinam Essentiam communicari, Paternitatem non communicari: Filiationem generari, Essentiam non generari, &c. Vel necessariò

ad-

admittendam distinctionem objectivam Thomisticam, aut formalem ex natura rei Scotisticam, ut de diversis verificantur. Primum autem est impossibile, ergo secundum necessario admitti debet.

CCLIX. Respondeo 10 argumentum illud omnes Theologos universaliter urgere; nec Thomistae aut Scotistas per suam distinctionem objectivam aut formalem ex natura rei satisfacere; quia illa non est realis propriè dicta; prædicata autem illa sunt realia propriè dicta. Dicunt quidem illa non esse contradictione; quia (inquit) licet intellectus & voluntas idem significant aliquo modo à parte rei; non sumuntur tamen prout eodem modo illud significant, sive in eadem omnino significacione: diversa vero acceptio, aut diversus modus significandi terminorum facit diversa enuntiabilia, & diversas propositiones. Sed contra est, quod vel diversus modus illud significandi, sive diversa acceptio intellectus & voluntatis, importet aliquid realiter sive à parte rei distinctum ab eo quod significant, sive ab Essentia Divina, vel non. Si 1um, intellectus & voluntas realiter distinguuntur ab Essentia Divina, quod est hereticum. Si 2um, ergo ratione illorum non possunt verificari de eodem illa contradictione realia sive realiter. Quare aliter.

CCL. Respondeo 2° (quandoquidem imintelligibile sit, contradictione realiter de eodem realiter verificari; idem realiter de eodem realiter simul affirmari & negari; &c.) cum Apostolo hic captivandum intellectum in obsequium fidei: sic ut dicamus esse de eminentia entis in omni genere infiniti, posse de illo contradictione realiter verificari, etiam immediate; nam quod de Deo mediantibus personalitatibus, formaliter aut objectivè distinctis per Adversarios verificantur, difficultatem non minuit, sed auget: quia praeterquam quod de eodem realiter verificantur, verificantur de eodem realiter mediantibus realiter inter se distinctis, que tamen insuper sint realiter idem cum eo, de quo verificantur; difficultus autem intelligitur, contradictione verificari de eodem mediantibus realiter inter se distinctis, sic ut sint realiter præterea ipsum idem de quo verificantur; quam verificari de eodem simpliciter, ut consideranti patebit.

CCL. Instabis forte, hoc semel dato sequitur de Deo posse hæc contradictione verificari, existere, non existere; nec idem protervum posse convinci, si dicat, similia contradictione verificari posse in creatis, si in Divinis verificantur. Ita ferè R. P. Poneius Disp. 20. Metaph. num. 27. & 29. ergo, &c.

CCLII. Respondeo 10 negando sequelam, quia dum ista contradictione de Deo verificantur, de existere verificantur, quia Deus est existere; unde si existere & non existere de Deo verificari possent, contradictione de se mutuo affirmata verificari possent, videlicet existere est non existere, sive Deus est non existens; sicut autem in omnium sententia, ita verum est, Essentia Divina communicatur, Paternitas non communicatur, ut eo sensu, quo ista contradictione verificantur, verum esse non possit, in Divinis communicari est non communicari, sic dicimus allata in objectione contradictione, sic de Deo verificari, ut verum esse non possit in Divinis existere est non existere.

CCLIII. Respondeo 20 negando similiter sequelam 2^{am}: quia omnis protervus, hoc argumento è contraria convinceretur. De eodem realiter, media etiam formalitatibus inter se distinctis, sed realiter ipsum idem de quo contradictione verificantur, contradictione verificari, rationi repugnat, fides in Divinis fieri, non in creatis, docet; ergo id est Divinis proprium, ac ideo ad creatuam contraria rationem ac citra fidem, non extendendum.

RESOLVATIO IV.

*Quid circa precisiones objectivas senserit
D. Thomas.*

CCLIV. **D**ico 4°, nullo modo D. Thomas precisiones objectivas agnoscit sensu quo eas, contraria Thomistæ, paulò ante impugnavimus.

CCLV. Probatur 1° ex eodem D. Thoma in 1um dist. 2. q. 1. art. 3. in corpore. Respondeo dicendum, quod, sicut supra dictum est, sapientia, & bonitas, & omnia hujusmodi sunt omnino unum re in Deo, sed differunt ratione, & haec ratio, non est tantum ex parte ipsius ratiocinantis, sed ex proprietate ipsius rei. Quibus consonat id quod paulò infra quantum ad 4um habet. Vnde patet, quod pluralitas rationum attributorum, non tantum est ex parte intellectus nostri, sed etiam ex parte ipsius Dei: Quomodo ex parte ipsius Dei? nisi, ut sequitur, in quantum sua perfectio superat unamquamque conceptionem nostri intellectus. Quomodo superat? an idem, quia tot formalitates objectivæ in Deo, ut plures sint ex parte objecti, quâm unus conceptus attingere possit? minimè pluralitatem istarum rationum responderet aliquid in re, que Deus est, non quidem pluralitas rei, sed plena perfectio: ecce plena sine pluralitate Dei perfectio istis rationibus respondet; quod magis infra explicat. Et sic patet quartum, quia pluralitas istorum nominum, non tantum est ex parte intellectus nostri formantis diversas conceptiones de Deo, que dicuntur diverse rationes, ut ex dictis patet; sed ex parte ipsius Dei, in quantum scilicet est aliquid in Deo correspondens omnibus istis conceptionibus, scilicet plena & omnimoda ipsius perfectio, (nota) secundum quam contingit, quod quolibet nominum significantium istas conceptiones de Deo, vere & propriè dicitur; non autem ita, quod aliqua diversitas vel multiplicitas ponatur in re, (etiam nota) que Deus est, ratione istorum attributorum. Sed clarius ad tertium: Dicendum, quod multiplicitas ista attributorum, nullo modo ponitur in Deo, quasi ipse secundum rem (nota) sit multiplex, sed tamen ipse secundum suam simplicem perfectionem, multitudini istorum attributorum correspondet, ut vere de Deo dicantur, & hoc intendit Commentator. Non aliter igitur superat, nisi quia tot sunt creature, quibus mediatis, Deum cognoscit, ut eas simul & semel distinguere cognoscere non possit. Intellectus enim noster (inquit ibidem supra) non potest una conceptione diversos modos perfectionis accipere; tum quia ex creaturis cognitionem accipit, in quibus sunt diversi modi perfectionum secundum diversas formas, &c. si autem intellectus noster Deum per seipsum videret, illi rationi posset imponere nomen unum: igitur Deus est tantum unum ut per seipsum illis respondens, prout tantum est unus respondens visioni, quâ per seipsum videtur. Vnde admittimus quidem sapientiam & bonitatem distinguiri ex parte ipsius Dei; sed negamus præterea distinguiri objectivæ, quia sunt longè diversa, sapientiam &

E 2 boni-

bonitatem esse ex proprietate ipsius Dei, & sapientiam & bonitatem objectivè differre: nam sapientiam & bonitatem differre objectivè in Deo, est 1° pluralitatem rei, pluralitati sapientiae & bonitatis respondere; est aliquam differentiam aut multiplicitatem ponere in re, que Deus est; non est sic Deum præcise illis respondere, ut de Deo verè dicantur; quæ continuò reprehendit D. Thomas, ut paulò ante ostendimus. 2° est differentiam sapientiae & bonitatis in Deo esse, & non solum in intellectu creato, quod S. Thomas Opusc. 9° q. 1. calumnia vocat, inquiens, Calumniosè autem contrà hec (puta quæ præmisserat, scil. sapientiam & bonitatem distinguunt ratione) obiectur, quod ipsa differentia sapientiae & bonitatis in Deo sit, & non solum in intellectu creato: & paulò infra q. 2°. Rationes quibus attributa differunt, fundantur in intellectu nostro, quia sunt in eo sicut in subiecto (infero, ergo sunt solæ cognitiones; quod confirmatur sequentibus verbis) fundantur autem super rem (quod idem est ac illas esse ex proprietate ipsius Dei) quia sunt similitudines representantes Divinam Essentiam. Rationem verò, quâ sapientia & bonitas differunt, esse ex proprietate ipsius Dei, intelligi potest dupliciter. 1° sic ut ipsa sit ex proprietate ipsius Dei in se sapientia & boni, præscindendo ab eo quod talis nominetur, manifestetur, &c. & hoc sensu non est, differentiam esse objectivè in Deo, sed plenam & simplicem sine pluralitate Dei perfectionem isti rationi, quâ differunt, sive diversis attributorum conceptibus respondere, ut suprà citata loca demonstrant. 2° sic ut ipsa sit ex proprietate ipsius Dei, quâ sapientia nominatur, manifestatur, &c. propter effectus sapientiae & bonitatis, quos extra producit, juxta Art. 3° ad 1um in 1° sent. dilt. 2. q. 2. Secundum diversas bonitates, quas creaturis insit Deus, nominatur, manifestatur & laudatur. Et hoc etiam sensu, non est differentiam esse objectivè in Deo secundum se sumpto, sed comparativè tantum ad diversos effectus, quod non est, tam Deum objectivè in se & attributa ab invicem objectivè differre, quâ ipsos effectus objectivè & realiter differre, de quibus nulla contentio: alio autem sensu ibi non loquitur D. Thomas.

CCLVI. Confirmatur 1° ex iis, quæ infra eadē dist. & Art. habet: Qui ergo dixerint quid pluralis ista est tantum ex parte intellectus nostri, vel ex parte effectuum, quodammodo verū dixerunt, & quodammodo non. Si enim hoc

referatur ad causam multiplicationis, sic verū dicunt, quod est ex parte intellectus nostri, & effectuum quodammodo, ex eo quod intellectus noster non potest concipere divinam perfectionem unâ conceptione, sed pluribus; cuius una ratio est ex hoc, quod est affectus ad res creatas. Si autem referatur ad modum quo iste rationes attribuuntur Deo, falsum dicunt. Non enim ex hoc, quod bona facit, vel quia ad modum honoris se habet, bonus est. Vbi vides sententiam illam à D. Thoma rejici, non quia præcisions objectivas, & plures objectivas formalites ex parte Dei objecti negat, sed quia non sic illas attributorum rationes ad Deum referit, ut Deo antecedenter ad effectus eis correspôdentes coveniant; coveniunt autem, licet sint unū objectivè cù Deo, ut suprà ostendimus in ente.

CCLVII. Confirmatur 2° ex iis quæ ibidem habet in Solutionib. Arg. 3° 4° & 5° ad 3um enim ostendit multiplicitatem attributorum non alter in Deo poni, quam sic ut Deus secundum simplicem perfectionem multitudini eorum respondeat ad 4° & 5° probat rationes attributorum esse in intellectu tanquam subiecto, & in Deo, tanquam in eo à quo habeat finitatem sue veritatis, seu de Deo verificationis; nec aliter satisfacit objectionibus probatibus pluralitatē Dei attributorum esse in intellectu tantum: atque dicendo 1° Deum esse intrinsecè objectivè indivisibiliter sapientem, bonum, &c. secundum simplicem perfectionem multitudini attributorum correspondet, & illa sunt in Deo tanquam eo à quo habent finitatem sue veritatis seu de Deo verificationis: & dicendo 2° multitudinem illam se tenere ex parte solius intellectus, sunt in intellectu tanquam subiecto, & sunt in intellectu tantum, quod adversariis concedit D. Thom. eo quod 1° supposito, quod reverā est illam attributorum multitudinem sive distinctionem esse formalem tantum, & nullo modo objectivam aut formalem ex natura rei: ergo omnino à nobis stat D. Thomas. Probat consequentia, quia utrumque illud docemus, & præterea nihil. Sed de his, pluribus 1° parte, Deo dante, agemus: sufficiunt enim, ut ostendamus contrà P. Comptonum doctrinam nostram, non tantum ex angulis quibusdam Operū D. Thomæ erui, sed ex certis, & ab omnibus pro S. Doctoris libris admissis. Loca autem quæ pro se adferunt ex 1° parte, solum convincunt, D. Thomam docuisse dari præcisions ex parte actus, non verò ex parte objecti, quorum 1um profitemur, 2um refellimus.

TRACTATUS II.

De Porphyrianis Universalibus.

1. **P**ORPHYRIVS natione Phœnix, sed patria Iudæus, juxta Baroniū, ex Christiano factus magus, & à vera fide apostata, ad prædicamenta Isagogen ex Universalibus struxit, quæ cum utilis sit, nec ullibi sanæ fidei contraria, ut in scholis prælegatur S. Rom. Ecclesia indulxit.

QVÆSTIVNCIA.
Quodnam sit Objectum Isagoges Porphyrianae.

A Nte Resolutionem
11. Suppono Universale posse sumi dupliciter pro suis inferioribus; 1°, simpliciter ut cum dicitur genus est Universale, id est, conceptu conceptu

communi sibi, speciei, &c. 2° personaliter, ut cum genus, species, &c. definiuntur, unum, &c.

ii. Ratio suppositi est, quia illis convenienti concepi dependenter, definiri independenter ab intellectu; non quidem producere, & ut quo Universalitate, quia dicunt pro forma actū intellectus; sed per actū ab illis distinctū reflectere, & ut quod universalitatem,